

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин

06 квітня 2021 року

Веде засідання голова Комітету ЛУБІНЕЦЬ Д.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги. 14:00, будемо розпочинати засідання нашого комітету.

Зараз по кворуму. Бачу: Бойко Юрій Анатолійович, Горбенко Руслан Олександрович. Пане Мустафа Джемільєв, ми вас не бачимо поки. Костянтин Іванович Касай, Копиленко Олександр Любимович, Олексій Олександрович Кузнецов, Ахтем Зейтуллаєвич, пані Неллі Яковлева, Віктор Володимирович Медведчук. Не бачу Тараса Петровича Тарасенка, він проводив круглий стіл, повинен був закінчити вже і приєднатись до нас. Ткаченко Максим Миколайович. Пані Неллі, не скажете, буде Максим Миколайович?

ЯКОВЛЄВА Н.І. Збирався бути.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поки очікуємо...

РАБІНОВИЧ В.З. А меня вы не имеете ввиду? Я вас не интересую?

ГОЛОВУЮЧИЙ. О, Вадим Зиновійович, а ми вас дуже раді чути, але не бачимо.

РАБІНОВИЧ В.З. А вам не надо меня бачити, вы меня слышите. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми б хотіли...

РАБІНОВИЧ В.З. Участь в комітеті маємо приймати именно в такій формі.

Дякую вам дуже.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Вадим Зиновійович.

І до нас приєднався Вадим Владиславович Новинський.

НОВИНСЬКИЙ В.В. Так, я приєднався до вас. Доброго дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго.

Попереджав, що повинен бути Рустем Умеров. Поки немає. Чекаємо.

Але у нас є вже кворум. Будемо розпочинати. Можливо, решта колег приєднається. 11 народних депутатів присутні вже на засіданні нашого комітету, отже, у нас є кворум.

Шановні колеги, засідання оголошую відкритим. Колеги, вам було заздалегідь надіслано проект порядку денного.

Сьогодні планується розглянути три законопроекти, з опрацювання яких комітет визначено головним, та три проекти, щодо яких комітету доручено опрацювати та подати висновок до головного комітету, а також доповідь Уповноваженого з прав людини про стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні.

Чи будуть пропозиції, доповнення чи зауваження до порядку денного, шановні народні депутати члени нашого комітету? Якщо доповнень немає, прошу проголосувати та затвердити порядок денний. Як завжди у нас є розділ ще "Різне".

Прощу голосувати. Повідомляю для тих, хто присутній у нас з числа запрошених перший раз, голосування відбувається підняттям руки та вголос

як народний депутат голосує. Також повідомляю, що все засідання у нас записується, потім засідання комітету буде викладено в мережі і в програмі YouTube для можливого ознайомлення.

Прошу голосувати.

Бойко Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемілев народний депутат чи з'явився у нас? Поки ні.

Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Любимович Копиленко.

КОПИЛЕНКО О.Л. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я голосую – за.

Сергій Володимирович Мандзій. Немає.

Віктор Володимирович Медведчук.

МЕДВЕДЧУК В.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Владиславович Новинський.

НОВИНСЬКИЙ В.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Зіновійович Рабінович.

РАБІНОВИЧ В.З. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарас Петрович Тарасенко. Не з'явився.

Максим Миколайович Ткаченко. Не з'явився.

Рустем Енверович Умеров. Не з'явився.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Нелі Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Рішення прийнято одноголосно.

Переходимо до розгляду першого питання. Законопроекти, з опрацювання яких комітет визначено головним. Проект Постанови про невідкладні заходи для припинення практики політично вмотивованих переслідувань громадян України (реєстраційний номер 5100) (внесений народним депутатом України Порошенком та іншими).

На це засідання ми запрошували по першому питанню народного депутата Герасимова Артура Володимировича. Чи присутній у нас народний депутат Герасимов Артур Володимирович? Не присутній.

Тоді я коротко представлю дану законодавчу ініціативу, шановні народні депутати.

Метою проекту постанови, як зазначають автори, є правова оцінка практики поширення політично вмотивованих переслідувань громадян України та надання рекомендацій органами державної влади щодо вжиття заходів для її припинення та недопущення її подальшого поширення в державі.

Зміст постанови констатує, що поширення протиправних незаконних та недемократичних практик політично вмотивованих переслідувань стає вагомим загрозою національній безпеці України. З огляду на це, Верховній Раді України пропонується визнати заходи Президента України, Кабінету Міністрів України і інших органів виконавчої влади у сфері забезпечення і захисту прав і свобод людини та громадянина від протиправних посягань недостатніми. Звернутися до органів правопорядку з вимогою забезпечити неухильне додержання законності, політичної нейтральності та позапартійності в їх діяльності. негайно припинити практику політично вмотивованих переслідувань органами державної влади в межах, установленій Конституцією та законами України, компетенції, вжити заходів з недопущення поширення практики політично вмотивованих переслідувань громадян України. Рекомендувати Міністерству юстиції України невідкладно розробити проекти законів, спрямовані зокрема на посилення кримінальної відповідальності за завідомо неправдиві повідомлення про злочин. Рекомендувати Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини активізувати вжиття передбачених законом заходів парламентського контролю за дотриманням конституційних прав і свобод людини і громадянина та інше.

Як зазначають автори даної законодавчої ініціативи, що цей проект постанови є актом, який спрямований на політико-правову оцінку дій влади з додержанням верховенства права та забезпечення прав людини.

Шановні колеги, це коротко представлення законодавчої ініціативи. Також хотів би повідомити вам, що оскільки проект постанови не включений до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради, відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України ми повинні будемо приймати рішення щодо включення, по-перше, в порядок денний п'ятої сесії Верховної Ради. В разі прийняття рішення про включення, тоді ми переходимо до наступного – або прийняти або відхилити даний проект постанови. Це коротко по даному проекту.

Шановні колеги народні депутати, хто хоче висловитися по даній законодавчій ініціативі? Бачу першу руку – Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз і народний депутат Неллі Яковлева. Будь ласка.

ЧИЙГОЗ А.З. Так, я теж підписав, тому що вважаю, що останнім часом права людини погіршилися в нашій державі, є прямий тиск і вплив з боку влади. І ця постанова, вона має на меті, щоб припинити, і там чітко сказано, що є недостатньою дія влади на захист прав людини.

Політично мотивовані переслідування зараз стали дуже такими відвертими. Я сам не раз бував на цих судовищах, я не можу сказати, що це суди. Вони дуже схожі на ці процедури, які проводяться зараз з боку Російської Федерації, тому що коли людина без достатньо доказової бази відправляється за ґрати тільки за те, що так вважає поліція або ДБР або інші слідчі органи, і тому сприяє влада на самому високому рівні – це неприпустимо, це є прямий шлях до поліцейської держави.

Я можу зараз перераховувати ці справи за останні два роки, ви всі про них знаєте, і думаю, що тут особлива ще роль Уповноваженого по справах дотримання прав людини (теж тут у постанові є). І коли влада намагається між собою і громадянами ставити кордони поліції – це неприпустимо. І думаю, що нам треба цю постанову прийняти для того, щоб вказати, що Україна дійсно – не Білорусія, не Росія.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, народний депутат Неллі Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Доброго дня, шановні колеги! Ми маємо оцінити цю постанову. Насправді наш комітет завжди дуже професійно оцінює ті чи інші законодавчі акти без політичної упередженості. Але в той же час, що стосується цієї постанови, це буде зробити дуже складно, оскільки в переважній більшості вона є маніпулятивною і спекулятивною. Проте я все ж таки спробую пройтися по тексту зазначеної постанови.

Значить, на початку дається оцінка режиму Віктора Януковича як репресивному, в той же час в завершенні преамбули передбачається те, що фактично нинішній політичний режим прирівнюється до репресивного режиму Віктора Януковича.

Також у постанові зазначається, що у нас погіршується стан прав людини. От якраз сьогодні ми заслухаємо доповідь Уповноваженої Людмили Леонтьївни, і, власне, виходячи з цього, ми маємо давати оцінку стану з прав людини, а не виходячи з власних переконань чи ідей, чи упереджень.

Третій абзац, на мою думку, закладає вибухонебезпечну суміш і вибухонебезпечну норму, яка полягає у тому фактично, що злочинці не мають бути покарані, якщо вони мають якісь заслуги перед державою. Вибачте, незважаючи на те, хто здійснює злочин, злочинець має бути покараний, і попередні досягнення не можуть бути оцінені при цьому.

На мою думку, не зовсім логічно, коли ми поєднуємо в парі абзаців норми і звертаємося, і апелюємо до норм європейського права, і в той же час ми маємо захищати волонтерку – людину, яка закликала до фізичного знищення Президента, що фактично може бути розцінено як повалення конституційного ладу, не в залежності від особи, а в залежності від поваги до інституції.

Я насправді можу ще дуже довго таким чином розглядати цю постанову, але, пане голово, зі своєї сторони хочу внести пропозицію рекомендувати Верховній Раді України не включати до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради проект Постанови про невідкладні заходи для припинення практики політично вмотивованих переслідувань громадян України.

І наприкінці хочу зазначити, що в парламенті займаємося законотворчістю, а не міфотворенням.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Віктор Володимирович Медведчук.

МЕДВЕДЧУК В.В. Дозвольте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да. Я бачу. Віктор Володимирович, да.

МЕДВЕДЧУК В.В. Шановний пане голово, шановні колеги! Ну, поперше, я хочу зразу сказати, що я абсолютно підтримую постанову, яку запропонували наші колеги з фракції європейська солідарність, тому що дійсно накрив час для того, да-да, шановний пане голово, щоби звернути увагу на те, як діє правоохоронна система в Україні саме за часів Президента Зеленського. І я можу підкреслити, що, погоджуючись з останнім виступаючим – нашим колегою про те, що повинні бути захищені права людини, треба мати на увазі, що згідно з нашою Конституцією, презумпція невинуватості – у нас лише суд, рішення якого набуло силу, може визначати винність тієї чи іншої людини у тому чи іншому злочині, і більше ніхто.

Ми сьогодні бачимо, що мотивованими є масові порушення кримінальних справ без всяких підстав. Ми бачимо сьогодні, що з'явилася нова форма – навішування ярликів і звинувачення в позасудовому порядку і

позасудовим шляхом, коли РНБО, без всіляких повноважень для цього, визнає людей винними, застосовує санкції Закону "Про санкції", які не підлягають застосуванню до громадян України, до юридичних осіб українських, які зареєстровані в Україні, і посилаються на те, що не було перевірено ні слідством, ні судом.

В цій ситуації, я думаю, що ця постанова є вчасною, ця постанова повинна бути розглянута, включена в прядок денний. Тому що, дійсно, склалася сьогодні ситуація, коли Президент, очолюючи РНБО, і РНБО, яка не має на це підстав у відповідності зі статтею 19 Конституції, тому що кожний державний орган діє у відповідності до тих законних підстав, якими він наділений, він сьогодні звинувачує і громадян, і організації, не маючи на це підстав.

Тому я пропоную підтримати цю постанову, її включення. А також я пропоную внести доповнення у вигляді положення про те, що рішення РНБО може базуватися виключно на рішеннях суду, які набули законної сили. Тому що оцей позасудовий розгляд, на який сьогодні жодний державний орган не має права, а може тільки суд і виключно у відповідності з рішенням, яке набуло силу, досягає вже космічних масштабів. І дехто дуже сьогодні цим таким чином зацікавився і взяв в практику, що це веде до узурпації влади. Тому я підтримую постанову і пропоную внести зміни в положення щодо РНБО, яка має право приймати рішення лише на підставі судового рішення, яке набуло своєї повної сили.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Вікторе Володимировичу.

У нас є перша пропозиція щодо нашого голосування – пропозиція включити до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Ні, Дмитро Валерійович, я ...*(Не чути)*... свою пропозицію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачте, пані Неллі, можливо, я пропустив. Сформулюйте, будь ласка, пропозицію щодо включення в порядок денний.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Рекомендувати не включати до порядку денного п'ятої сесії Постанову під реєстраційним номером 5100 та відповідно її відхилити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, перша пропозиція – народний депутат Яковлєва, а друга пропозиція – народний депутат Медведчук.

Перша – рекомендувати не включати, друга – рекомендувати включити.

Шановні народні депутати, ще є бажаючі висловитись по даній законодавчій ініціативі?

Да, будь ласка, народний депутат Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Тільки репліка. Верховна Рада не тільки приймає закони, але й дає політичні оцінки тим або іншим подіям, які тут всередині держави, так і зовнішні.

І що додаю. Так, нам треба приймати цю постанову, тому що, я не знаю, мабуть, хтось не хоче бачити що в нашій державі останнім часом коїться, але деякі колишні політв'язні, вони дуже такі чутливі до цих подій. Коли з боку влади, особисто влади, чиниться тиск і цьому тиску підігрують наші правоохоронні органи, а потім роками без доказової бази сидять люди в тюрмах, це не є добре, це погана практика. Мова йде про те, щоби все було в рамках закону. Тут аналогії приводяться до того, щоби ми знову не пішли цим шляхом, яким ми йшли до 14-го року, і ціною Майдану, ціною от тієї боротьби народу України за те, щоби все було в рамках закону – про це постанова. І тут є про відповідальність влади, а не те, що ми тут намагаємося

щось маніпулювати. Хтось буде маніпулювати, так завжди буває, коли влада чинить отакі репресії. І не тільки зараз тут всередині України будуть ці маніпуляції, будуть і зовнішні маніпуляції. Розумієте? Тому тут наша відповідальність як парламенту.

Останнє. Про цих дівчат, які там загрозували Президенту. Я думаю, що всі розуміють, що Президент держави бути потерпілим в справах проти своїх громадян не може бути. Не може. Це нонсенс якийсь. Це треба настільки нівелювати цей інститут, це я вам... Я ж кажу, це ми про ці випадки вже неодноразово збиралися, як деякі політв'язні колишні, ми бачили це на, як це кажуть, на своєму..., ми самі це відчували, такий тиск з боку оцих авторитарних держав. І тому думаю, що тут дійсно емоції не потрібні, але і закривати очі от на те, що робиться в нашій державі останнім часом, це не можна.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Ахтеме.

Шановні колеги, чи є ще бажаючі висловитись по даній законодавчій ініціативі?

РАБІНОВИЧ В.З. Пане головуєчий! Народний депутат Рабінович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Вадим Зіновійович, будь ласка.

РАБІНОВИЧ В.З. Я підтримую ця постанову і, більш того, вона не тільки потрібна, а терміново потрібна від того, що робиться в нашій державі. А, когда сравнивают с Януковичем, то Януковичу снится такое не могло. Он в Ростове сидит и плачет, думает, неужели так можно было делать. Поэтому не будем съезжать на Януковича, давайте разбираться с тем, что мы сейчас творим в стране.

Підтримую двома руками.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Вадим Зіновійович.

Якщо бажаючих більше немає, хто хоче висловитись. Будемо переходити до голосування. Буду ставити на голосування пропозиції по надходженню.

Перша пропозиція від народного депутата Яковлевої. Рекомендувати Верховній Раді України не включати до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проект Постанови про невідкладні заходи для припинення практики політично-мотивованих переслідувань громадян України (реєстраційний номер 5100).

Повідомляю, що на даний час до нас приєднались народний депутат Тарас Тарасенко та народний депутат Максим Ткаченко.

На даний час присутні 13 народних депутатів членів нашого комітету. Рішення приймається більшістю від присутніх на засіданні нашого комітету.

Отже, прошу голосувати за цю пропозицію.

Бойко Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи з'явився у нас на засіданні народний депутат Мустафа Джемільєв? Немає.

Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Копиленко Олександр Любимович.

КОПИЛЕНКО О.Л. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЕЦОВ О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я – утримався, шановні колеги.

Чи з'явився на засіданні народний депутат Мандзій Сергій Володимирович?

МАНДЗІЙ С.В. Так, я є. Я присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, проголосуйте.

МАНДЗІЙ С.В. Я голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Володимирович.

Медведчук Віктор Володимирович.

МЕДВЕДЧУК В.В. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Новинський Вадим Владиславович.

НОВИНСЬКИЙ В.В. Я – утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рабінович Вадим Зіновійович.

РАБІНОВИЧ В.З. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи з'явився на засіданні народний депутат Умеров Рустем Енверович? Немає.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Против.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Неллі Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, під час засідання у нас приєднався народний депутат Мандзій Сергій Володимирович.

Участь в голосуванні прийняло 14 народних депутатів. Проголосували "за" 8 народних депутатів, 4 – проти, 2 – утрималися.

Пропозиція народного депутата Яковлевої прийнята.

РАБІНОВИЧ В.З. *(Виступ російською мовою)* Пане голово! Одно замечание, пожалуйста.

Позорное решение сейчас принял комитет. Я приостанавливаю работу в комитете до консультации со своими друзьями. Но я считаю, что позорное такое решение, просто вы не имеете права этого делать. И мне стыдно сидеть

будет с вами в одном комитете. Поэтому я приостанавливаю свою работу в комитете.

Спасибо большое.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Вадиме Зіновійовичу. Так працює демократія. Більшість від комітету приймає рішення.

Шановні колеги, рішення прийнято з врахуванням того, що більшість набрала пропозиція рекомендувати не включати до порядку денного дану постанову. Тоді автоматично ми не виносимо пропозицію про включення проекту постанови на порядок денний з пропозиціями прийняти або відхилити.

Переходимо до другого питання сьогоднішнього порядку денного.

РАБІНОВИЧ В.З. Позор! И до свидания.

ГОЛОВУЮЧИЙ. На все добре, Вадиме Зіновійовичу. Все рівно чекаємо вас на засіданні нашого комітету.

Шановні колеги, на ваш розгляд подано проект Закону про запобігання та протидію антисемітизму в Україні (реєстраційний номер 5109) (внесений народним депутатом України Бужанським та іншими народними депутатами).

Перш за все хочу наголосити, що ми не розглядаємо даний законопроект по суті, а лише на предмет доцільності включення його до порядку денного п'ятої сесії. Ми могли би його розглянути, але на даний час, на момент формування у нас не було висновку ГНЕУ. Але Максим Бужанський народний депутат, який присутній на нашому засіданні, я бачу, він офіційно звернувся до нашого комітету з листом, щоб ми розглянули законопроект і пропозицію щодо включення його до порядку денного п'ятої сесії.

Тому, шановні народні депутати, ми будемо розглядати саме пропозицію включення до порядку денного. Також повідомляю шановним народним депутатам членам нашого комітету, що по другому питанню ми запрошували, і зараз побачимо, чи присутній, чи несутній.

Як я сказав, автор законодавчої ініціативи Максим Аркадійович Бужанський народний депутат України присутній.

Перший заступник міністра культури та інформаційної політики України Карандєєв Ростислав Володимирович.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Богдан Олена Володимирівна, голова Державної служби України з етнополітики та свободи совісті.

БОГДАН О.В. Доброго дня!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дір Лариса, начальник управління закордонного українства та гуманітарного співробітництва Міністерства закордонних справ України.

ДІР Л.В. Доброго дня, пане головуєчий!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Язловицька-Михайлова Ольга Володимирівна, заступник начальника відділу конституційного права та державного будівництва управління конституційного та адміністративного законодавства Департаменту публічного права Міністерства юстиції України.

Чи присутня у нас Ольга Володимирівна? Не присутня.

Нефедова Лідія Валеріївна, головний спеціаліст відділу з питань прав людини управління конституційного та адміністративного законодавства Департаменту публічного права Мін'юст України.

НЕФЕДОВА Л.В. Присутня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І Якимчук Тетяна Іванівна, заступник начальника головного управління, начальник відділу з питань кримінального та кримінального процесуального законодавства Директорату правосуддя та кримінальної юстиції Міністерства юстиції України.

ЯКИМЧУК Т.І. Добрий день. Так, присутня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до даного законопроекту. Ще хотів повідомити вам, що зараз повідомив секретаріат мене, що висновок ГНЕУ у нас з'явився тільки перед засіданням, він, як мені повідомили, зараз я попросив, щоб його роздрукували, якщо нам буде потрібно, я його зачитаю, але основний контекст, що воно дає негативний висновок по даній законодавчій ініціативі.

Отже, для надання інформації щодо змісту і мети законопроекту, я надаю слово автору даної законодавчої ініціативи – Максиму Аркадійовичу Бужанському. Будь ласка, Максим Аркадійович.

БУЖАНСЬКИЙ М.А. Шановні колеги, доброго вам дня. Дякую за запрошення, дякую за те, що ви відповіли на мій лист та включили це питання до порядку денного.

Цей законопроект поданий мною та взагалі п'ятьма десятками депутатів з майже усіх фракцій парламенту, то він консолідований. Про що йдеться мова? Йдеться про те, що потрібно законодавчо визначити, що таке є антисемітизм. Так, всі знають, що наша країна, як і всі інші країни, борються з цим ганебним явищем, але що це саме таке не визначено.

Я нагадаю вам, що у 2017 році Європейський парламент прийняв визначення антисемітизму на законодавчому рівні та рекомендував країнам

членам ЄС в першу чергу визнати його також. І зараз це визначення існує в таких районах, як Франція, Німеччина, Канада, Бельгія, Австрії, Греція, Угорщина, Ізраїль, Італія, Сполучені Штати, Великобританія.

Метою цього законопроекту є чітко визначити – що ж є, а що не є антисемітизмом.

Я підкреслю, що саме зараз це має найважливіше значення, бо в цьому році 80-а річниця жахливої трагедії в Бабиному Яру. Я нагадаю вам, що під час Другої світової війни загинуло шість мільйонів євреїв та нагадаю, що півтора з них були з України. Але, в цьому законопроекті, не про євреїв, тут мова йдеться про явище. От саме, що таке є явище антисемітизм, ми маємо зазначити законодавчо.

Я підкреслю, що зараз мова йдеться про включення законопроекту до порядку денного. Тому дискутувати щодо тезисів самих формулювань, які містяться в законопроекті, на мій погляд, недоречно, бо перед другим читанням ми можемо в дискусії вийти на більш чіткі формулювання, якщо буде потрібно. Це формулювання, які визначені Міжнародним альянсом пам'яті жертв Голокосту.

Я окремо підкреслю велику підтримку посла Німеччини та посла Ізраїлю, які чекають на те, що Україна приєднається до їх країн, до європейського суспільства та законодавчо визначить, що таке є антисемітизм. Це визнання не несе за собою ніякої додаткової санкційної жорсткості, ні, це тільки визначення чітко, що це є.

Я дуже прошу всіх колег з фракції "Слуга народу", дуже прошу всіх колег з опозиції підтримати цей законопроект. Підтримати його включення до порядку денного. Я нагадаю вам, що восени мабуть будемо розмовляти про Бабин Яр. Все, що ми можемо зробити для загиблих – це визначити антисемітизм конкретно, що це є і закріпити це законодавчо.

Дякую. Чекаю на вашу підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановний народний депутат Максим Аркадійович, за представлення даної законодавчої ініціативи.

Шановні колеги, я ще раз звертаю вашу увагу, що ми сьогодні будемо голосувати та розглядаємо тільки включення або невключення до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України даного законопроекту. Якщо ми сьогодні більшістю приймемо щодо його включення, то на наступне засідання ми будемо його виносити щодо розгляду по суті і при підготовці до першого читання. Тому прошу висловлюватись з урахуванням саме того предмету, що ми сьогодні розглядаємо.

Отже, шановні народні депутати, пропоную після того як ми заслухали автора законодавчої ініціативи заслухати представників органів влади, які сьогодні присутні по даному питанню, і після перейти до обговорення. Якщо не буде інших заперечень, шановні народні депутати, то надаю слово ...

БОЙКО Ю.А. Можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка, Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А. Дмитро Валерійович, давайте зразу голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо є пропозиція зразу виходити на голосування, то я можу тільки запитати у решти народних депутатів. Чи будуть заперечення чи ні? Якщо заперечень не буде, то можемо виходити зразу на голосування. Якщо більше бажаючих висловитись немає, можливо, правильна пропозиція, з урахуванням того, що ми сьогодні голосуємо тільки за включення в порядок денний, а по суті тоді ми будемо заслуховувати всі органи...

КАСАЙ К.І. Пропоную проголосувати, пане головуєчий.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Костянтин Івановичу.

Шановні колеги, тоді з урахуванням, що ніхто проти не висловився, то з врахуванням цього виходжу з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проект Закону про запобігання та протидію антисемітизму в Україні (реєстраційний номер 5109) (поданий народним депутатом України Бужанським та іншими народними депутатами).

І цю пропозицію ставлю на голосування. Прошу проголосувати.

Бойко Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. За. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Любимович Копиленко.

КОПИЛЕНКО О.Л. У 17-му році в Україні навіть функціонувало Міністерство в єврейських справах. Я голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЕЦОВ О.О. Головую – за.

КАСАЙ К.І. Пане головуючий, пане головуючий. Тарас Тарасенко у мене на зв'язку, його викинуло з чату. Він голосує – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, він мене набирав. Шановний секретаріат, зв'яжіться терміново з народним депутатом Тарасом Тарасенком. В чому проблема? Приєднайте його до засідання.

Дякую, Костянтин Івановичу. Голос народного депутата Тарасенка зараховує як голос "за".

Олексій Олександрович Кузнєцов. Ще раз.

КУЗНЕЦОВ О.О. Головую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, я голосую – за.

Сергій Володимирович Мандзій,

МАНДЗІЙ С.В. Я голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віктор Володимирович Медведчук.

МЕДВЕДЧУК В.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Владиславович Новинський.

НОВИНСЬКИЙ В.В. Я голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Зіновійович Рабінович. Я все ж залишаю можливість приєднатись і проголосувати по решті питань нашому колезі.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи з'явився на засіданні народний депутат Рустем Енверович Умеров? Немає.

Віктор Володимирович, ми вас чуємо, вимкніть, будь ласка, мікрофон.
Народний депутат Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Неллі Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги. Рішення прийнято.
Одноголосно.

Переходимо до наступного питання. На ваш розгляд пропонується проект Закону про внесення змін до Закону України "Про відновлення прав осіб, депортованих за національною ознакою" щодо визнання депортованими громадян України, які у 1944-1951 роках були примусово переселені з окремих територій Польської Республіки (реєстраційний номер 5188) (внесений народним депутатом України Фединою та іншими).

Знову ж таки, шановні колеги, наголошую, що ми не розглядаємо зазначений законопроект по суті, а лише на предмет доцільності включення його до порядку денного п'ятої сесії.

По даному питанню ми запрошували народного депутата України Федину Софію Романівну. Я бачу, що народний депутат Софія Романівна присутня у нас на засіданні нашого комітету.

ФЕДИНА С.Р. Доброго дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня.

Шановні колеги, для представлення законопроекту я надаю слово народному депутату співавтору даної законодавчої ініціативи Софії Романівні Федині. Будь ласка, пані Софія.

ФЕДИНА С.Р. Пане Дмитре, дуже дякую за надане слово.

Доброго дня усім колегам, які є на зв'язку. І дякую, що виноситься це питання на розгляд щодо включення до порядку денного, тому що насправді питання відновлення прав осіб, депортованих за національною ознакою в стосунку громадян України, яких депортували у 1944-1951 роках з так званих земель Закерзоння, тобто українських етнічних територій, які знаходяться зараз на території сучасної Польщі, воно насправді на порядку денному нашої держави.

Справа в тім, що 9 вересня 1944 року було підписано злочинну угоду між комуністичними режимами УРСР та тогочасної комуністичної Польщі – Угоду про так звану евакуацію, в результаті чого в примусовому режимі під дулами автоматів понад 450 тисяч українців були змушені залишити свої рідні хати, дуже часто за 2 години часу, їм давалося аж 2 години, щоб зібрати свої речі і поїхати назавжди у невідомо якому напрямку. Після цього у 1947 році відбулася злочинна акція "Вісла", щодо якої ми маємо трошечки більше знання. І потім був у 1951 році ще один етап депортації з так званої Західної Бойківщини. І в результаті цього в районі 600-650 тисяч українців втратили рідні домівки.

Про що йдеться сьогодні? Йдеться саме про позицію України щодо визнання депортації злочином, і щодо того, що ті люди, які пережили цю депортацію, вони мають мати як мінімум підтримку від української держави і як максимум – це є засудження злочину комуністичного режиму, тому що, на жаль, незасуджені злочини, вони повторюються.

У 2019 році вже виповнилося 75 років від початку депортації, проте, на жаль, ці люди до сих пір не мають якоїсь захищеності від української держави. В 2018 році Верховна Рада України прийняла Постанову про вшанування на державному рівні 75-х роковин. Мені видається, що цей законопроект буде логічним наступним кроком визнання того, що такі злочини не мають повторюватися, а громадяни України, які пережили, а на сьогодні це є люди старші в середньому 80 років, тобто їх не так багато залишилося, що вони мають зрозуміти, що в Україні може бути встановлена історична справедливість.

Мета даного законопроекту зокрема, крім визнання депортації, це є здійснення відшкодування моральних, матеріальних збитків і забезпечення соціальних пільг для людей, які постраждали внаслідок депортації у 1944-51 роках.

Що саме пропонується? Перше – визнати депортацію незаконним та злочинним актом, визначити відновлення прав громадян України із числа депортованих осіб одним із пріоритетних напрямків розвитку суспільства. Гарантування депортованим в 1944-1951 роках українцям чи спадкоємцям право на відшкодування шкоди у вигляді одноразової матеріальної допомоги. І гарантія депортованим українцям чи їх спадкоємцям пільги, передбачені Законом України "Про статус ветеранів війни, гарантії їхнього соціального захисту". Насправді це для цих людей буде насправді великою допомогою і великою підтримкою.

Я мушу зазначити, що сумарно людей, у яких є нащадки, яких було депортовано з так званого Закерзоння, – це є сотні тисяч людей. І наша позиція як депутатів щодо них, вона відгукнеться в суспільстві дуже доброю позицією.

Так само хотілось би наголосити, що у вас на комітеті певний час раніше розглядався подібний законопроект депутата Рубльова. І хотіла би пояснити, чому було вирішено внести цей інший законопроект, який, зазначу, підтримали колеги майже з усіх фракцій, зокрема, і з фракції "Слуг

народу", це, зокрема Микита Потураєв, Євгенія Кравчук. Саме тому, що до попереднього законопроекту була ціла низка зауважень як і ГНЕУ, так і Інституту національної пам'яті, зокрема у контексті саме термінології, починаючи від назви Польська Народна Республіка чи Польська держава, щоб по суті на майбутнє унеможливило би застосування того законопроекту.

На жаль, я зверталася до колеги, що, можливо, можна відкликати і виправити ці помилки завчасно, але якогось консенсусу на той момент не було знайдено. Хоча мені видається, що це те питання, яке об'єднує нас усіх.

І ще один момент, що, на жаль, у тому попередньому законопроекті, який розглядав комітет пана Рубльова, там були прописані такі терміни, які би не дали можливості забезпечити оперативне застосування закону, якщо його буде прийнято на засіданні Верховної Ради, зокрема в контексті внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту".

Тому ось ці питання ми винесли зі свого законопроекту назовні, то це питання не порушувалося, щоб мати можливість якнайшвидше впровадити законопроект, якщо буде ласка депутатів його прийняти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановна Софія Романівна. Окремо вам дякую, бо особисто я хотів зразу вам задати запитання щодо законопроекту 2038. Ви все пояснили.

Хотів би нагадати народним депутатам, що подібна законодавча ініціатива, яка стосується того ж самого предмету, а саме депортованих українців в 1944-1951-му, які були примусово переселені з території Польської Народної Республіки, ми вже розглядали на нашому засіданні комітету (це реєстраційний номер законопроекту 2038) (народного депутата Рубльова та інших).

Дійсно, з приводу альтернативності, вони дуже подібні, але він поданий після завершення 14-денного строку, і по факту Апарат Верховної

Ради України повинен був, напевне, знову ж таки я не беруся аналізувати дії Апарату Верховної Ради України, вони могли або його зареєструвати, як і зробили і зареєстрували, або могли його визнати як альтернативний і були порушені строки подачі альтернативного законопроекту, його не зареєструвати. Але тим не менше, він зареєстрований і дану законодавчу ініціативу 5188 ми можемо розглядати на нашому засіданні і розглядаємо, і можемо приймати будь-яке рішення без огляду на законопроект 2038.

Дуже вам дякую за те, що ви пояснили, в чому розбіжності, і що є юридичні проблеми в термінології. Напевно, що було б, дійсно, краще запросити або, можливо, почути позицію пана Рубльова. Але тим не менше, це знову ж таки не зупиняє нас в юридичній можливості сьогодні розглядати ваш законопроект і приймати рішення.

Також ще раз наголошую, шановні колеги, що сьогодні ми не розглядаємо по суті законопроект, а ми лише розглядаємо пропозицію на предмет доцільності включення його в порядок денний п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання. Отже, це щоб ви знали нюанси даних законодавчих ініціатив.

Шановні колеги, чи хоче хтось висловитись по даній законодавчій ініціативі?

Да, будь ласка, народний депутат Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Ще одне питання саме в законодавчій площині. Софія Романівна, наскільки можливо перший базовий законопроект, який ми уже рекомендували, доопрацювати до другого читання з урахуванням тих пропозицій, які подані у вашому законопроекті?

ФЕДИНА С.Р. Для початку, там не тільки треба буде включати пропозиції, але там треба буде вилучати певну частину законопроекту, яка стосується, зокрема, питання про статус ветеранів війни, гарантії їхнього соціального захисту, там саме про пільги. Тому що цей закон входить в дію 1

січня 2022 року відповідно до бюджетного законодавства, а в законопроекті пана Рубльова прописано, що він входить на наступний день. І так само там іде зміна термінології і певні тоді положення самого закону будуть змінюватися.

Насправді, я скажу, я зверталася одразу з пропозицією, що чи можна відкликати і тут же перенести зі всіма зауваженнями. На жаль, мені було відмовлено у цьому питанні, навіть не вислухавши. Тому після довгих роздумів, ми вирішили розділити цей законопроект на три частини. Перша частина стосується саме оцього, що сьогодні я представила. Друга частина – це є законопроект 3222, який буде розглядатися на соціальному комітеті, там є певне узгодження термінології по тим, хто потерпіли від депортації. І третя частина – це ми от якраз чекаємо, коли буде прийнято законопроект про статус ветеранів війни і подальше.

Мені видається, що якщо буде добра воля пана Рубльова, можна було би сідати і говорити. Але принаймні сьогодні я би дуже просила вас також включити цей законопроект до порядку денного. Принаймні це буде підвищення значимості тематики, а далі будемо говорити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ще є бажаючі висловитись, задати запитання? Да, будь ласка. Народний депутат Бойко Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А. Дякую.

Я вже третій раз голосую за цей законопроект. В попередньому складі ми голосували, коли він був авторства Антонищака депутата. Голосую, щоб мої предки Бойки не ображались, але в мене пропозиція. Є вже законопроект внесений, давайте його вносити в зал і приймати. Скільки можна вже переносити цей законопроект? Третій раз вже голосуємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрій Анатолійович.

Дивіться, нам потрібно виходити на якусь пропозицію для голосування. Юрій Анатолійович, можливо, ви внесете пропозицію все ж таки нам включати чи не включати.

БОЙКО Ю.А. Я пропоную не включати, а прийняти той закон, який вже пройшов наш комітет, і завершити цю процедуру. Ми вже третій раз займаємося цим питанням. Мої предки на мене ображаються, Бойки. Давайте голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрій Анатолійович.

У нас є перша пропозиція – рекомендувати Верховній Раді України не включати до порядку денного п'ятої сесії України дев'ятого скликання дану законодавчу ініціативу.

Народний депутат Ахтем Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Я вважаю, моя пропозиція підтримати цей законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Підтримати. У нас наступна пропозиція народного депутата пана Ахтема Чийгоза щодо рекомендації Верховної Ради України включити до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проект Закону про внесення змін до Закону України "Про відновлення прав осіб, депортованих за національною ознакою" (реєстраційний номер 5188).

ФЕДИНА С.Р. Пане Дмитре, якщо дозволите, маленький коментар.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Софія, я бачу вашу руку. Я дам можливість висловитися вам наприкінці перед нашим голосуванням, якщо більше не будуть виступати колеги-члени нашого комітету.

Отже, шановні колеги, чи є ще бажаючі серед членів нашого комітету народних депутатів висловитися по даній законодавчій ініціативі? Якщо немає, перед голосуванням, будь ласка, вам слово, народний депутат Софія Романівна.

ФЕДИНА С.Р. Дякую, пане Дмитре.

Я хотіла би тільки уточнити і, зокрема, що в контексті щодо Бойків. Нам усім, мені видається, дуже важливо, щоб законопроект був не тільки прийнятий, а щоб він був якомога більше дієвим і міг бути застосований щодо тих небагатьох людей, які залишилися живими наразі після тої страшної депортації. Тому після усіх узгоджень з товариствами депортованих, після консультації з Інститутом національної пам'яті, після перевірки на дієвість цього законопроекту насправді мушу зазначити, що саме цей проект 5188, він має найбільшу можливість бути впровадженим у реальне життя.

Тому, колеги, я би дуже просила включити до порядку денного мій законопроект. І я думаю, що на наступному етапі з усіх сторін зберуться найкращі пропозиції, щоб все-таки законопроект був проголосований у залі Верховної Ради в найкращій формі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановна Софія Романівна.

Шановні колеги, переходимо до голосування. Повідомляю, що у нас є дві пропозиції.

Перша пропозиція народного депутата Юрія Анатолійовича Бойка – не включати до порядку денного. І друга пропозиція народного депутата Ахтема Чийгоза – включити до порядку денного сесії.

Отже, прошу голосувати. Ставлю на голосування по мірі надходження пропозицій, ставлю першу пропозицію на голосування. Прошу голосувати.

Бойко Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільєв. Пане Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Любимович Копиленко.

КОПИЛЕНКО О.Л. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я голосую – за, шановні колеги.

Сергій Володимирович Мандзій.

МАНДЗІЙ С.В. Я голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віктор Володимирович Медведчук.

МЕДВЕДЧУК В.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Владиславович Новинський.

НОВИНСЬКИЙ В.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Зіновійович Рабінович. Немає.

Тарас Петрович Тарасенко.

Мені повідомили, що у Тараса Петровича проблеми з електроенергією, у нього вимкнувся Інтернет, але якщо є можливість, тоді як включиться Тарас Петрович, якщо буде необхідність – я запитаю в нього його голос в поданні пропозицій. Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи з'явився на засіданні народний депутат Рустем Енверович Умеров? Немає.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Неллі Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Дана пропозиція набрала необхідну кількість голосів: 11 – за, 1 – проти, 1 – утримався.

Я дякую за участь народного депутата Софію Романівну. Я хотів би... Я вам скажу, ви не сприймайте, що ми проти законодавчої ініціативи цієї. Як і сказав Юрій Анатолійович, ми навпаки, ми – за неї. І я можу сказати від

себе на протязі п'яти засідань Погоджувальної ради я постійно звертаюся до спікера Верховної Ради України з тим, щоб поставили на розгляд законопроект 2038.

Ми дякуємо за те, що ви теж долучилися до цієї тематики. Ми вас дуже просимо, щоб ви, дай Бог, ми розглянемо 2038, і між першим і другим читанням ви можете надавати поправки. Я думаю, що якраз ви вже фахово попрацювали по даній законодавчій ініціативі. Ваші поправки, я думаю, що членами нашого комітету будуть прийняті, тому це все рівно буде спільна робота всіх нас для того, щоб, безумовно, дуже важливе питання, а саме депортація українців 1944-51-го року були не просто висвітлені в історії, а були заключені і включені в національне законодавство України.

Дуже вам дякуємо, і завжди приходьте, поєднуйтеся до засідань нашого комітету.

Шановні колеги, переходимо до четвертого питання нашого комітету. А саме: ми переходимо до розділу "Законопроекти, з опрацювання яких комітет не є головним".

На ваш розгляд пропонується проект Закону про внесення зміни до Податкового кодексу України (щодо звільнення від оподаткування військовим збором осіб, які проживають на лінії зіткнення) (реєстраційний номер 2118) (внесений народними депутатами України Гриб, Новинським, Шпенюком, Яковенком, Ковальовим).

Головним комітетом з розгляду цього законопроекту визначено Комітет з питань фінансів, податкової та митної політики.

Шановні колеги, на це питання на наше засідання ми запрошували народного депутата Гриб Вікторію Олександрівну. Я бачу, вона присутня на засіданні нашого комітету. Тому зразу для представлення даної законодавчої ініціативи я передаю слово автору даного законопроекту, народному депутату Гриб Вікторії Олександрівні.

Будь ласка, Вікторіє Олександрівно, вам слово.

ГРИБ В.О. Дякую, Дмитре Валерійовичу.

Шановні члени комітету, ситуація, яка є сьогодні на сході України, ми з вами розуміємо, дуже складна. І ті люди, які постійно живуть в страху, тому що вони не розуміють, що буде далі, деякі з них втратили свої будинки, деякі з них втратили своїх родичів. І ми розуміємо, що необхідно завжди до таких людей, які проживають на території, які знаходяться на лінії зіткнення, звертати увагу і надавати їм преференції.

Ми вивчали досвід інших країн, там де є подібні конфлікти. І, наприклад, у Нагірному Карабаху людям, які проживали на тій території, сплачували коефіцієнти, які називаються danger pay, це плата за ризик. У них були також знижені тарифи і інші пільги вони отримували.

Я хочу сказати, що люди, які проживають сьогодні на лінії зіткнення і в Луганській і в Донецькій областях, не отримують жодних пільг, і вони сплачують також військовий збір. А тому це перша ініціатива з нашого боку, яка буде спрямована на поліпшення якості життя на території зіткнення. І я дуже сподіваюся, що ви її підтримаєте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ГРИБ В.О. Якщо потрібно більше інформації, я можу відповісти на питання. Але, мені здається, все зрозуміло.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Вікторія Олександрівна.

ГРИБ В.О. Дмитро Валерійович, я хочу сказати, що ми отримали вже деякі висновки інших комітетів і антикорупційного, вони не заперечують. Ми отримали, і на що ми взагалі і не розраховували, негативний висновок Міністерства фінансів та ДПС. Але ви ж розумієте, ніколи Міністерство фінансів не буде підтримувати ініціативу, яка буде спрямована на зниження їх доходів.

Але як комітет, який розглядає питання прав людини і реінтеграції Донбасу, я сподіваюся, що члени вашого комітету підтримають цю ініціативу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Вікторія Олександрівна.

Перед обговоренням даної законодавчої ініціативи, шановні колеги, хотів би повідомити вам, що до комітету нашого надійшли висновки до цього законопроекту. А саме: Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики у своєму висновку (засідання комітету від 16 жовтня 2019 року) (протокол 14) зазначили що у проекті акта не виявлено корупціогенних факторів, проект акта відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

Комітет з питань інтеграції України з Європейським Союзом визнав його положення такими, що регулюються національним законодавством країн-членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету прийняв рішення, що законопроект матиме вплив на показники бюджету, а саме призведе до зменшення доходів державного бюджету від військового збору.

Міністерство фінансів України та Державна податкова служба в листах до нашого комітету зазначили, що даний законопроект вони не підтримують.

Також повідомляю шановним народним депутатам членам нашого комітету, що військовий збір або військовий податок запровадили в 2014 році як тимчасове утримання з ряду доходів, що діє до закінчення реформи Збройних Сил України. Платниками військового збору є ті ж особи, які сплачують ПДФО – податок з доходів фізичних осіб, зокрема фізичні особи, які отримують дохід в Україні та за кордоном. Також не підлягають оподаткуванню військовим збором України учасники АТО, які є діючими військовослужбовцями, працівниками Збройних Сил України, Національної гвардії та інших правоохоронних органів.

На сьогодні військовий збір – це 1,5 відсотка від об'єкту оподаткування і цей податок, як я вже зазначив, діє вже 7 років.

Шановні колеги, прошу висловлюватися по даній законодавчій ініціативі. Хто бажає висловитися, шановні народні депутати члени нашого комітету? Будь ласка. Бажаючих висловитися...

Да, будь ласка, народний депутат Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Я коротко з приводу того, що нам потрібно виходити на голосування в плані рекомендації профільному комітету прийняти даний законопроект за основу. Звичайно, ми маємо його підтримати в першу чергу як Комітет з питань реінтеграції, деокупації. Люди проживають в умовах міжнародного збройного конфлікту, військовий податок платиться і з пенсій, і особи з інвалідністю його сплачують, тому ми не податковий комітет, ми маємо виходити з інтересів людей.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутата Ткаченко Максим Миколайович, будь ласка.

ТКАЧЕНКО М.М. Дякую, пан голова.

Дякую авторам, співавторам за цей законопроект. Я як не просто член комітету або перший заступник голови комітету, а саме як представник Луганщини, саме представник тих людей, про яких йде мова у цьому законопроекті, буду підтримувати особисто. І після того як на Луганщині, цей законопроект, він про і Луганську область і про Донецьку, після того як на Луганщині трапилися пожежі у 20-му році, про які я вже неодноразово розповідав на нашому комітеті і не тільки на нашому, то тих людей там треба підтримувати всіма можливими способами і цей законопроект є якраз про це.

Тому підтримую. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максим Миколайович.

Шановні колеги, є ще бажані висловитися по даній законодавчій ініціативі?

Якщо немає, я на останок скажу, що у нас застосування цього податку вже 7 років, коли він застосовується. І, напевно, всі ми розуміємо, в яких умовах проживає місцеве населення на лінії зіткнення і, напевно, це найменше, що ми можемо для них зробити, – це звільнити від оподаткування принаймні там на 1,5 відсотки.

Також окремо ми перед засіданням комітету з народним депутатом Неллі Яковлевою обговорювали питання оподаткування цим податком щодо пенсіонерів. Дійсно у нас частина пенсіонерів, які отримують сумарний дохід більше ніж 10 прожиткових мінімумів, вони теж підпадають під оподаткування даним військовим збором. Ми не будемо зараз казати, це багато чи мало там 10 прожиткових мінімумів, але коли пенсіонер ще й додатково проживає на лінії зіткнення і теж оподатковується, безумовно, це теж, напевно, єдине чим ми можемо допомогти – це принаймні спробувати звільнити від сплати військового податку.

Безумовно, я тут підтримую те, що сказала Вікторія Олександрівна, будь-яке зменшення в оподаткуванні буде надаватися висновок Мінфіну, що вони виступають категорично проти. Притому, що я спробував у них дізнатися, як вони оцінюють, наскільки великі втрати будуть, то чіткої цифри нам не надали. І знову ж таки, всі ми розуміємо, що це точно невеликі кошти і скоріш за все це є більше політичний крок, що ми підтримуємо людей, які проживають на лінії зіткнення. Тому, безумовно, я підтримаю пропозицію колег щодо рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики внести пропозицію до Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо звільнення від оподаткування військовим збором осіб, які проживають на лінії зіткнення) (реєстраційний номер 2118) за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Дякую колеги.

Я бачив перед голосуванням, будь ласка, автор законодавчої ініціативи, щось хотіла прокоментувати. Вікторія Олександрівна.

ГРИБ В.О. Дмитро Валерійович, ви абсолютно праві, коли кажете, що невеликі кошти. Ми також не змогли отримати відповідь від Міністерства фінансів, але зробили самі такий розрахунок і вийшли десь на цифру 165 мільйонів. Я також вважаю, що це та цифра, яку національний бюджет України може собі дозволити для того, щоб надіслати сигнал позитивний людям, які живуть в жахливих умовах.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, якщо немає більше зауважень, пропозицій, то буду ставити на голосування пропозицію. Не буду знову зачитувати. По суті ми звертаємося до головного Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики внести на розгляд до Верховної Ради України пропозицію щодо даної законодавчої ініціативи, а саме (реєстраційний номер 2118) пропозицію за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу. Прошу голосувати.

Бойко Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Мустафа Джемільев.

ДЖЕМІЛЄВ М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Любимович Копиленко.

КОПИЛЕНКО О.Л. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я голосую – за, шановні колеги.

Сергій Володимирович Мандзій.

МАНДЗІЙ С.В. Я голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віктор Володимирович Медведчук.

МЕДВЕДЧУК В.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Владиславович Новинський.

Да, я почув, дякую, Віктор Володимирович.

НОВИНСЬКИЙ В.В. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Вадим Владиславович.

Вадим Зіновійович Рабінович. Я все ж таки не полишаю надію, що Вадим Зіновійович буде у нас на засіданні.

Тарас Петрович Тарасенко.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рустем Енверович Умеров. Чи з'явився у нас на засіданні? Немає.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз. Пане Ахтем. Напевно, покинув наше засідання комітету.

Пані Неллі Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

Дякую народному депутату Гриб Вікторії Олександрівні за те, що приймала участь у засіданні нашого комітету.

ГРИБ В.О. Колеги, дуже вам дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до наступного питання нашого порядку денного.

На ваш розгляд пропонується проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції" для відновлення законних прав і свобод

громадян щодо управління власним майном та отримання кредитних послуг (реєстраційний номер 5199) (поданий народним депутатом України Єфімовим та іншими народними депутатами).

Повідомляю, що головним комітетом з розгляду законопроекту визначено Комітет з питань економічного розвитку.

Шановні колеги, на наше засідання для розгляду по п'ятому питанню ми запрошували народного депутата Єфімова Максима Вікторовича. Чи присутній на нашому засіданні народний депутат Єфімов Максим Вікторович? Немає.

Шановні колеги, тоді я коротко представлю суть даної законодавчої ініціативи.

За твердженням ініціатора, метою проекту закону є скасування мораторію на звернення стягнення на заставне майно за кредитом, який буде оформлено під заставу нерухомості, що належить за правом власності фізичним особам та фізичним особам-підприємцям.

Авторами пропонується внести зміну до ряду статей Закону України "Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції", внаслідок чого громадяни України, які підпадають під дію цього закону, отримають змогу вкладати нові кредитні та спрямовані на їх забезпечення іпотечні договори, а також користуватися іншими програмами для набуття у власність житла.

Прийняття даного законопроекту залишить в дії мораторій на звернення стягнення на заставлене майно щодо чинних договорів та одночасно розблокує можливість укладення такими особами після 1 травня 2021 року нових кредитних та іпотечних договорів.

А також серед авторів даної законодавчої ініціативи є народний депутат член нашого комітету - Горбенко Руслан Олександрович. Якщо Руслан Олександрович буде мати бажання висловитися, я надам слово.

ГОРБЕНКО Р.О. Дякую, шановний пане голову.

Шановні народні депутати! Це дуже важливий законопроект для стимулювання економічного розвитку контролю над частиною Луганської та Донецької області, та ми знаємо, що дуже багато міжнародних організацій пропонують свою допомогу в підтримці фінансування іпотечного житла для внутрішньо переміщених осіб. Але така законодавча колізія, вона не дозволена.

Тому я пропоную цей законопроект прийняти та прошу підтримати.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановний Руслане Олександровичу.

Шановні колеги, чи будуть, можливо, запитання до автора або хто бажає висловитись по даній законодавчій ініціативі? Якщо бажаючих немає, запитань немає, я так зрозумів, що є у нас пропозиція, яку запропонував народний депутат Горбенко Руслан Олександрович, підтримати дану законодавчу ініціативу. А саме: рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку внести пропозицію до Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції" для відновлення законних прав і свобод громадян щодо управління власним майном та отримання кредитних послуг (реєстраційний номер 5199) за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Ставлю на голосування дану пропозицію щодо даної законодавчої ініціативи. Прошу проголосувати.

Бойко Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Любимович Копиленко.

КОПИЛЕНКО О.Л. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я голосую – за, шановні колеги.

Сергій Володимирович Мандзій.

МАНДЗІЙ С.В. Я голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віктор Володимирович Медведчук.

МЕДВЕДЧУК В.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Владиславович Новинський.

НОВИНСЬКИЙ В.В. Я голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Зіновійович Рабінович. Немає.

Тарас Петрович Тарасенко. Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рустем Енверович Умеров. Немає.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз. Немає.

Пані Неллі Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, серед присутніх одноголосно – за.

Переходимо до наступного питання. Шосте питання нашого порядку денного. Шановні колеги, на ваш розгляд пропонується Закону України про внесення змін до Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації (реєстраційний номер 4110) (поданий Кабінетом Міністрів України).

Шановні колеги, головним з підготовки законопроекту є Комітет з питань транспорту та інфраструктури. Проект акта розроблено Міністерством інфраструктури за власною ініціативою, представник міністерства запрошений на наше засідання.

На наше засідання запрошували. Більчук Олександр Васильович, голова Державної авіаційної служби України. Чи присутній у нас Більчук Олександр Васильович? Не присутній.

ЗЕЛІНСЬКИЙ І.Л. Дмитро Валерійович, добрий день. Я перепрошую, мене звати Ігор Зелінський, заступник Голови Державіаслужби. Олександр Васильович не зміг взяти участь, на жаль, у засіданні через службові питання, якщо можна, я виступлю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Голови у нас немає, є заступник, шановні колеги.

Далі. Кушпіль Дмитро Сергійович, генеральний директор Директорату авіаційного транспорту Державної авіаційної служби України.

КУШПІЛЬ Д.С. Присутній, Дмитро Валерійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кашуба Олександр Євгенович, начальник управління Міністерства внутрішніх справ України.

Хто присутній у нас з Міністерства внутрішніх справ України? Нікого.

Ще у нас зазначено Гарник Марія Сергіївна, директор Департаменту з питань громадянства, паспортизації та реєстрації Державної міграційної служби України.

ГАРНИК М.С. Доброго дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марія Сергіївна у нас присутня.

Шановні колеги, у нас немає присутніх з профільного міністерства. Хотів би з вами порадитися, у нас дивна ситуація, коли профільне міністерство виступило автором даної законодавчої ініціативи, Кабінет Міністрів його подав. А для того, щоб його представити з усього спектру профільного міністерства і працівників всього Кабінету Міністрів України не знайшлося жодної людини. Ми з розумінням відносимося до того, що автори законодавчої ініціативи з боку народних депутатів не завжди можуть бути у нас присутні, бо одночасно відбувається декілька засідань наших комітетів, особливо в сесійні тижні по середах. Тому ми прийняли рішення, немає

жодних проблем, я як голова представляю. Але я вам скажу відверто від себе, ну, представляти законопроект, який поданий Кабінетом Міністрів, такого ще в нас в практиці не було. І вважаю, що не зовсім...

МЕДВЕДЧУК В.В. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Тому я зразу вношу пропозицію, шановні колеги, проголосувати за пропозицію перенести дане питання на наступне засідання комітету з обов'язковою присутністю на засіданні нашого комітету, якщо у нас ініціатор було Міністерство інфраструктури, давайте запрошуємо міністра інфраструктури для представлення даної законодавчої ініціативи. Якщо вони розробляють, то принаймні, я думаю, що вони по винні знайти час, можливості міністру прийти на засідання і представити дану законодавчу ініціативу. При всій повазі до представників Державної авіаційної служби, ми вас повинні заслуховувати як, безумовно, орган, який буде підпорядковуватися даному закону, якщо він буде прийнятий. Але якщо у нас на засіданні немає авторів, як ми можемо його розглядати?

Тому, шановні колеги, я прошу підтримати мою ініціативу, а саме, перенести на наступне засідання розгляд законопроекту (реєстраційний номер 4110) про внесення змін до державної програми авіаційної безпеки України, поданий Кабінетом Міністрів України. Та зазначити в рішенні нашого комітету: з обов'язковою участю представників Кабінету Міністрів та особисто міністра інфраструктури України для представлення даної законодавчої ініціативи.

Чи будуть доповнення, інші пропозиції чи зауваження до такої ініціативи, шановні колеги народні депутати? Якщо не будуть, прошу проголосувати. Ставлю на голосування дану пропозицію.

Бойко Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Копиленко Олександр Любимович.

КОПИЛЕНКО О.Л. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я голосую – за, шановні колеги.

Сергій Володимирович Мандзій. Сергія Володимировича немає.

Віктор Володимирович Медведчук.

МЕДВЕДЧУК В.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Владиславович Новинський.

НОВИНСЬКИЙ В.В. Підтримую вашу ініціативу, Дмитро Валерійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Вадим Зіновійович Рабінович відсутній.

Тарас Петрович Тарасенко.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рустем Енверович Умеров. Немає.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз. Немає.

Пані Неллі Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Утримуюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Участь в голосуванні прийняло 12 народних депутатів. 9 – за, 3 – утримались. Пропозиція прийнята.

Шановні колеги, я дякую за те, що ви підтримали цю пропозицію. Я ще раз хотів пояснити. Якщо ми вже на засіданні комітету дозволимо, щоб законопроекти, які розроблялись та подавались Кабінетом Міністрів України, вони навіть не вважають за потрібне прийти Кабінету Міністрів... Я вам просто надам цифри. Окремо в Кабінеті Міністрів працює практично під тисячу людей. Знайти фахівців по даному питанню... Я розумію, що коли міністри зайняті, є заступники, є керівники департаментів, є керівники управлінь, але вони навіть не присилають жодної людини. Я особисто як голова комітету, як і народний депутат, думаю, що висловлюсь від всіх, то з

таким успіхом потім вони до нас взагалі приходити не будуть. Якщо вони подають законодавчі ініціативи, то хай приходять, відповідають на наші запитання і захищають свої зміни в чинне законодавство.

Тому...

КУШПІЛЬ Д.С. Дмитро Валерійович, я вибачаюся, це Кушпіль Дмитро, я в Міністерстві інфраструктури генеральний директор Директорату авіаційного транспорту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я, коли, Дмитро Сергійович, казав про все ж таки на майбутнє передайте...

КУШПІЛЬ Д.С. Міністр.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, передайте своїм керівникам, що знову ж таки, при всій повазі до вас як до керівника директорату...

КУШПІЛЬ Д.С. Я зрозумів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...на засідання нашого комітету, тим більше, що ми саме сьогодні проводимо засідання комітету у вівторок, не в середу, як зазвичай проводять, тобто щоб була можливість, щоб до нас принаймні на рівні заступників міністрів. Я розумію, що профільний комітет – це Комітет з питань транспорту, інфраструктури. У нас є свої профільні міністерства, Мін'юст, Мінреінтеграції. Ви можете запитати у своїх колег, там ми вимагаємо, щоб особисто приходили міністри. І там у нас є практика: ми навіть заступникам міністрів не надаємо слово, а вимагаємо, щоб був присутній міністр. Але знову ж таки ми сьогодні очікували принаймні рівень заступника міністра, притому що я не думаю, що багато ми б зайняли часу для заслуховування даної законодавчої ініціативи.

КУШПІЛЬ Д.С. Зрозуміло. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому, Дмитро Сергійович, передайте, будь ласка, своїм керівникам, що на наступне засідання ми їх чекаємо.

КУШПІЛЬ Д.С. Прийнято. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до наступного питання. А саме: переходимо до розгляду розділу "Інші питання" щодо заслуховування Щорічної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні.

Шановні колеги, у нас, як завжди, і по цьому питанню, і завжди на засіданнях присутній Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Людмила Леонтіївна Денісова. Тому я зразу надаю їй слово.

Єдине, що я хотів сказати і повідомити всім народним депутатам членам нашого комітету, що на виконання вимог Закону України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини" 18 березня 2021 року Уповноваженим Верховної Ради України була подана Щорічна доповідь про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні за 20-й рік. З цього приводу до комітету надійшло доручення Голови Верховної Ради України Дмитра Олександровича Разумкова розглянути і внести пропозиції. Згідно Закону України "Про комітети Верховної Ради України" та Регламенту комітет зобов'язаний розглянути зазначену доповідь та у 21-денний строк з дня отримання щорічної доповіді здійснити попередню підготовку питання щодо її розгляду на засіданні Верховної Ради України.

Будь ласка, вам слово для представлення щорічної доповіді, Людмила Леонтіївна Денісова.

ДЕНІСОВА Л.Л. Доброго дня! Дякую всім, і вам, шановний пане голово, і народні депутати, і присутні.

Дозвольте представити Щорічну доповідь за 20-й рік про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні.

В доповіді наведені випадки порушення прав і свобод людини, заходи, які вживав Уповноважений з метою поновлення порушених прав, результати перевірок та моніторингових візитів, недоліки в законодавстві, висновки та рекомендації щодо усунення порушень або недопущення їх у подальшому.

У зв'язку зі змінами, внесеними до Закону про Уповноваженого, до щорічної доповіді включена інформація про стан виконання рекомендацій, викладених в доповіді за 19-й рік. Ця інформація відображена в розділі номер ІХ. Нами обрано для представлення табличний варіант її подання, стисло наведено інформацію щодо виконання. Якщо виконання рекомендацій мало суттєвий вплив на стан реалізації прав людини в 20-му році, у таблиці наведено посилання на розділ та сторінку доповіді за 20-й рік, де про це зазначено.

У 20-му році до мене звернулися 48 тисяч 169 осіб, надійшло 48 тисяч 405 повідомлень про порушення прав людини, що більше на 40 відсотків порівняно з 19-м роком. Більшість повідомлень стосувалися порушень громадянських і політичних прав, це понад 50 відсотків, і п'ята частина була присвячена порушенням економічних, соціальних і культурних прав.

З початком пандемії COVID-19 та карантинних заходів з квітня 20-го року щомісячна кількість повідомлень про порушення прав людини почала зростати порівняно з аналогічними періодами 19-го року. Якщо ви побачите, що в травні – це збільшення на 30 відсотків, в червні – на 75, а в липні – це в два рази більше, ніж в минулому році. Більшість повідомлень в червні і в липні, коли найбільша кількість надійшла до Уповноваженого, стосувалися порушення прав на звернення до органів влади, доступу до інформації, судового захисту та свободи пересування.

З метою поновлення порушених прав людини вжито заходи: подано 20 тисяч 44 запити до органів влади та місцевого самоврядування, внесено 60 подань, 39 приписів, укладено 237 протоколів. Крім того, проведено моніторинг 310 судових засідань і подано 19 позовів від імені осіб про поновлення в судовому порядку порушених прав і свобод. Нами проведено 2 тисячі 654 моніторингових візити, в тому числі в рамках НПМ – 815 (це більше, ніж в 19-му році).

За результатами вжитих нами заходів по 92 відсотках звернень громадян було поновлено порушені права або вжито заходів, надано роз'яснення. 5 відсотків – ще триває розгляд. І 3 – направлено за належністю до відповідних органів.

До суб'єктів нормотворення подано тисячу 832 позиції уповноваженого до проектів нормативно-правових актів.

І в цій щорічній доповіді, яку я представляю, надано 204 рекомендації органам державної влади, місцевого самоврядування та іншим суб'єктам.

Ми прийняли такий зараз, ну, склад щорічної доповіді, що спочатку у нас іде про порушення прав і свобод громадян, особисті права та свободи. В рамках цього право на повагу до гідності, невтручання в особисте і сімейне життя.

4 відсотки про порушення були надані повідомлення прав людини на захист персональних даних. Це майже вдвічі більше ніж в 19-му році.

74 відсотки, 1,5 тисячі повідомлень стосувалися порушення права людини на невтручання в особисте та сімейне життя під час здійснення колекторської діяльності. Для стягнення заборгованості колекторськими компаніями здійснювалась незаконна обробка та використання персональних даних членів сім'ї, сусідів, друзів та співробітників осіб, які мають прострочене фінансове зобов'язання. Колекторські компанії застосовували жорсткі і часто протиправні методи.

В чинному законодавстві не було врегульовано поняття "колекторської діяльності", не було встановлено правила поведінки таких компаній та їх

відповідальність. Ми разом з народними депутатами та з Національним банком України напрацювали проект закону, який 19 березня був прийнятий Верховною Радою, про що я дуже рада вас всіх повідомити. І ми очікуємо підписання його Президентом.

(Не чути) ...онлайн-сервісами. І в зв'язку з цим, і в тому числі дякуючи рекомендаціям народного депутата України Тарасенко Тараса Петровича, нами було здійснено перевірки стану додержання права на приватність у роботі порталу "Дія" та додатку "Дій вдома". Поршень нами виявлено не було.

При перевірці електронної системи охорони здоров'я встановлено порушення прав людини на захист персональних даних, зокрема надмірне збирання даних. За результатами перевірки міністру охорони здоров'я було внесено подання Уповноваженого, зазначено у поданні рекомендацій враховувати концепцію розвитку електронної охорони здоров'я, яка затверджена урядом наприкінці 20-го року.

Майже 100 громадян повідомили про неправомірне поширення приватними організаціями і державними органами персональних даних фізичних осіб, зокрема в месенджерах, соціальних мережах, Інтернет-сайтах. За результатами вжитих нами заходів виявлене порушено припинено, складено 9 протоколів. По двох випадках поліцією розпочато досудове розслідування.

Нами встановлено порушення права на захист від неправомірного витребування згоди на обробку персональних даних щодо судового захисту освіти і культури. Це створює штучні перешкоди для реалізації громадянами своїх прав і свобод. За результатами вжитих нами заходів ДСА припинено витребування згоди для участі у судових засіданнях в режимі відео-конференцій. МОН і Мінкультури напрацьовано зміни до відомчих нормативних актів.

Для посилення захисту персональних даних, з урахуванням Регламенту Європейського Союзу та Конвенції "108 плюс" розроблено зараз закон про

захист персональних даних. І ми дуже відмічаємо активну участь депутатів Тарасенко та Чернева і ми підтримуємо цю редакцію, і будемо чекати прийняття такого закону Верховною Радою.

445 повідомлень про порушення прав людини стосувалися дискримінації за різними ознаками, в тому числі через моніторинг змін та соціальних мереж виявлено ще 99 випадків дискримінації. Через 152 безвійзні перевірки громадських приймалень центральних органів влади та ОДА встановлено в 90 відсотків з них порушення права на доступність для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Моніторинг 16 офіційних Інтернет-сайтів центральних органів виконавчої влади та КМДА щодо доступності для осіб з порушеннями зору виявили, що лише сайти Мінфіну та Пенсійного фонду пристосовані для потреб таких осіб. На виконання наданих нами рекомендацій зазначеними ЦОВВ та КМДА проводиться робота щодо пристосування приміщень для Інтернет-сайтів для потреб осіб з інвалідністю.

В умовах карантину доступ до банківських послуг та перевірка стану свого банківського рахунку здійснювалася онлайн. Але особи з порушенням зору не могли скористатися такими послугами, оскільки web-банкінг не пристосований для їхніх потреб. На виконання моїх рекомендацій, НБУ розробляються методичні рекомендації і на найближчому засіданні правління такі рекомендації будуть прийняті для банків.

Через моніторинг ЗМІ встановлено 26 випадків расової дискримінації, в тому числі ксенофобії, деякі носили кримінальний характер: побої студентів, вандалізм відносно релігійних споруд, порушення недоторканності житла. За результатами вжитих нами заходів, по трьом випадкам органами поліції розпочато досудове розслідування за статтею 161 Кримінального кодексу України. ЗМІ було виявлено оголошення готелю, в якому особам певної національності (раси) було заборонено відвідувати цей заклад. За нашою вимогою, оголошення прибрали і на виконання моїх рекомендацій

Державна служба захисту прав споживачів включила цих суб'єктів для перевірки у 2021 році.

Нами встановлено порушення прав ромського населення в Україні в умовах пандемії COVID-19 на охорону здоров'я, освіту, зайнятість та соціальне забезпечення: вони не отримували інформацію про захист умов карантину та можливості одержання медичної допомоги. За результатами моніторингу було підготовлена перша у Європі спеціальна доповідь "Вплив пандемії COVID-19 на ромську громаду в Україні". Майже третина від загальної кількості повідомлень громадян про порушення права на рівність стосувалася свободи світогляду та релігійних переконань. Виявлено порушення прав на свободу віросповідання вірян Української православної церкви Київського патріархату. Відповідне повідомлення подане Патріархом Київським Філаретом. За нашими рекомендаціями Мінкультури проведено перевірку, ситуація вирішувалася в судовому порядку.

З 49 українських православних організацій, які діяли на початок окупації, на Кримському півострові через репресії Російської Федерації залишилося лише шість. Десятки храмів було захоплено окупаційною владою. Релігійні організації Хізб ут-Тахрір та Свідків Єгови оголошені терористичними та екстремістськими. В мечетях встановлюється відеоспостереження, а віряни отримують покарання за читання Корану та релігійні пісні.

На окупованому сході України більшість релігійних громад припинили своє існування, храми захоплені. Мною протягом року було проведено низку зустрічей з представниками моніторингової місії ООН, ОБСЄ, Міжнародного Червоного Хреста. На сесіях Ради ООН та під час доповіді Верховного комісара ООН з прав людини щодо ситуації з правами людини ця інформація була доведена.

Встановлено порушення права на рівність за ознакою сексуальних вподобань ЛГБТІ-спільноти. Нами виявлено дискримінаційні висловлювання у ЗМІ, в тому числі політиками і публічними діячами. В зв'язку з

гомофобними висловленнями на телеканалі КРТ ми звернулися до Нацради з питань телебачення. За результатами розгляду моїх рекомендацій Нацрадою було прийнято рішення про відмову в продовженні строку дії ліцензії на мовлення цього телеканалу.

Дискримінація представників ЛГБТІ-спільноти, а також громадян, які перебувають у цивільному партнерстві, поглибилося через пандемію COVID-19: вони були позбавлені права відвідувати своїх партнерів у лікарнях, не надавалася інформація про стан їхнього здоров'я.

Моя рекомендація уряду, надана у Щорічній доповіді на 19-й рік, щодо внесення до парламенту законопроекту про цивільне партнерство для різностатевих та одностатевих пар не виконана.

Моніторинг підтвердив порушення права громадян спілкуватися державною мовою в освітньому процесі, в обслуговуванні, під час одержання інформації про товари та послуги. За результатами наданих нами рекомендацій ці порушення прав були усунуті.

На окупованому Кримському півострові лише одна школа в місті Феодосія може проводити навчання українською мовою, проте відповідні викладачі в ній відсутні. Окупаційна влада в Донецькій і Луганській областях вилучила вивчення української мови зі шкільних навчальних програм.

До порушень мовних прав на окупованих територіях мною було привернуто увагу міжнародної спільноти під час виступу на слуханнях Комітету з питань рівності та недискримінації ПАРЄ в жовтні 20-го року. За моїми рекомендаціями, наданими Держкомтелерадіо, рішенням уряду було надано додаткове фінансування телеканалу АТР, який здійснює мовлення кримськотатарською і українською мовою на Кримському півострові. Такому каналу дуже потрібна державна допомога.

Реалізація права використовувати мову національних менших та корінних народів належним чином законодавчо не врегульована. Кабміном не забезпечено виконання вимог Закону "Про забезпечення функціонування

української мови як державної" щодо внесення до парламенту законопроекту про національні меншини.

На обов'язку України забезпечити без будь-якої дискримінації гарантії захисту та розвиток мов менших та корінних народів, наголошеного у рішенні Венеціанської комісії від 9 грудня 19-го року. Комітетом Верховної Ради з прав людини зараз напрацьовуються відповідні ініціативи, і я впевнена, будуть нами підтримані, і ми готові долучитися до їх розробки.

За даними Національної сервісної служби, в 20-му році по допомогу на урядову гарячу лінію, поліції, органів соцзахисту звернулося 211 тисяч осіб, які постраждали від домашнього насильства. Це на 62 відсотки більше, ніж в 19-му році. 70 відсотків повідомлень щодо домашнього насильства, які надійшли до мене, стосувалися порушення права на захист постраждалих осіб органами поліції та соціальними службами. Заяви потерпілих в поліції не приймаються, вчинені злочини кваліфікуються як тілесні ушкодження різної тяжкості або майнові суперечки, розслідування закриваються за малозначністю.

За результатами вжитих нами заходів відкрито 4 кримінальних провадження по статті 26 прим. Кримінального кодексу, видано низку заборонних, обмежувальних приписів кривдникам, винних в бездіяльності посадових осіб притягнуто до дисциплінарної відповідальності.

Порушується право на захист постраждалих від насильства осіб у разі наявності загрози життю та здоров'ю. Моніторинг усіх ОДА і КМДА засвідчив, що місць у притулках для жертв домашнього насильства недостатньо. А в Сумській, Черкаській, Чернігівській областях взагалі такі притулки не створено.

Приклад. Потерпілу з Житомирської області тільки після нашого втручання вдалося влаштувати в притулок Київської області.

Результатом неналежного реагування на випадки домашнього насильства та ненадання допомоги стало перше рішення ЄСПЛ проти України щодо домашнього насильства. У рішенні наголошено про

невиконання Україною своїх позитивних зобов'язань, зокрема досі не ратифіковано Стамбульську конвенцію. Про що я наголошувала в Щорічній доповіді за 19-й рік.

Громадянські та політичні права. 35 відсотків із загальної кількості повідомлень про порушення прав людини стосувалися порушення права на інформацію та на звернення до суб'єктів владних повноважень, підприємств, установ, організацій. Це в 1,5 рази більше, ніж в 19-му році. Нами виявлено системне порушення цього права суб'єктами владних повноважень в умовах карантину. Відповіді надавалися з порушенням строків, розгляд здійснювався формально, порушувалося право ознайомитися із матеріалами перевірки.

Проведено моніторинг 74 розпорядників публічної інформації, обласних та міських ОДА, рад, ОДА у всіх областях щодо додержання права людини на інформацію про протидію пандемії COVID-19. 75 відсотків розпорядників інформації тільки вчасно надають таку запитувальну інформацію.

Після наших рекомендацій більшість міністерств усунули виявлені порушення. Не виконані такі рекомендації Мінреінтеграції та Мінрегіону. Стосовно посадових осіб, які допустили такі порушення, складено 216 протоколів про адміністративні порушення.

З метою попередження порушення прав людини на доступ до публічної інформації спільно з Мінцифрою нами створено два навчальних курси для державних службовців: про оприлюднення інформації в форматі "відкриті дані" та освітній серіал "Доступ до публічної інформації", який доступний до перегляду на онлайн-платформі "Дія. Цифрова освіта".

Під час місцевих виборів 20-го року вперше за роки тимчасової окупації Криму і сходу України отримали право голосу 1,5 мільйона ВПО, 3,3 мільйона внутрішніх трудових мігрантів і понад 1 мільйон, які не мають зареєстрованого місця проживання. Проте скористалися цим правом тільки 101,5 тисяча осіб. Ми вважаємо, що це наслідок недостатніх інформаційних заходів, проведених ЦВК. Для перевірки додержання прав громадян

обирати, протиепідемічних заходів, доступності для маломобільних груп населення нами було проведено 1 тисяча 110 моніторингових візитів. Нами встановлено, що доступним був тільки 1 відсоток виборчих дільниць, 14 – частково доступними, 85 – повністю недоступними. Під час виборів було виявлено 614 фактів порушення прав громадян на захист від інфекційних хвороб. На виконання наших рекомендацій порушення були усунені.

Чому саме такі порушення відбувалися? Тому що вимоги карантинні носили, як урядом прийняті, так і ЦВК, рекомендаційний характер. Потрібно це врахувати і забезпечити законом.

15 відсотків від загальної кількості повідомлень про порушення стосувалися права на правосуддя, це на 67 відсотків більше, ніж в 19-му році. Переважна більшість з них, 80 відсотків – це 5 тисяч 744 становлять порушення процесуальних прав на стадії кримінального провадження та досудового розслідування: не внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР, бездіяльність слідчого або прокурора, підозрюваним не надається доступ до захисника. За результатами вжитих нами заходів прокурорами та ДБР до ЄРДР було внесено відповідні відомості про злочини за заявами громадян, адвокатами БПД надано правову допомогу; винних у порушеннях правоохоронців притягнуто до відповідальності. Проте кількість виявлених нами порушень, а це 140 повідомлень, свідчить про відсутність системного прокурорського нагляду під час розгляду заяв про злочини та здійснення досудового розслідування. З повідомлень громадян нами встановлено порушення права на розумні строки розгляду справ у цивільному та адміністративному судочинстві внаслідок незавершеної судової реформи та великої завантаженості або відсутності суддів в місцевих судах. На 1 січня 21-го року кількість вакансій була 1 тисяча 387, з загальної кількості суддів 7 тисяч 790. Через припинення повноважень колишнього складу ВККС зупинився процес відбору суддів. І ми розуміємо, що вирішити це питання можна тільки шляхом змін до законодавства та відновлення роботи ВККС, і знаємо, що такий проект,

спрямований на вирішення цього, проект закону 3711-д, вже є у Верховній Раді. Чекаємо на розгляд.

Не забезпечується право на своєчасне та повне виконання судових рішень. З 853 повідомлень про порушення прав у цивільному процесі, 705 стосувалося невиконання судових рішень. Це пов'язано в першу чергу з неналежним виконанням посадових обов'язків державними виконавцями, із перевантаженістю, з недостатністю кількості приватних виконавців. За результатами вжитих нами заходів Управлінням юстиції проведено низку перевірок державних виконавців, порушені права громадян поновлено, винних притягнуто до відповідальності.

Поширеним є порушення прав щодо накладення державними виконавцями незаконних арештів на кошти боржника, заробітну плату, банківські рахунки для одержання пенсій та соціальних виплат. За результатами мого подання до міністра юстиції міністерством розпочато дослідження зазначеної проблеми, зокрема щодо внесення необхідних змін до законодавства.

Протягом 20-го року було перевірено дотримання процесуальних прав 138 наших громадян, які перебувають в місцях несвободи в 26 іноземних країнах. За підсумками перевірок виявлено порушення прав на справедливий суд, юридичний захист, неналежне поводження, охорона здоров'я, отримання консульської допомоги. За моїми зверненнями до омбудсменів, до правоохоронних органів іноземних країн, дипломатичних представництв, порушені права наших громадян було відновлено.

133 громадянина України Російська Федерація незаконно переслідує за політичними мотивами. З них 114 осіб ув'язнені, які перебувають які перебувають: 97 – в Російській Федерації, 17 – в Автономній Республіці Крим. Основними порушеннями процесуальних прав цих громадян є: утримання незаконно ув'язнених кримських татар в СІЗО... *(Не чути)*, що розташовані на Кримському півострові та в Російській Федерації в нелюдських умовах без медичної допомоги, без засобів індивідуального

захисту в умовах COVID. Незаконне етапування наших громадян до Російської Федерації в нелюдських умовах, всупереч нормам IV Женевської конвенції. Посилення покарань, зокрема, збільшення тюремних термінів. Ми проводимо моніторинг по кожній такій особі, постійно на зв'язку з їхніми родичами, адвокатами, нашими консульськими працівниками. По кожному факту незаконного затримання, засудження, порушення прав людини негайно повідомляю міжнародні правозахисні організації.

На тимчасово окупованих територіях сходу України незаконно утримуються 280 наших співгромадян, з них 44 військовослужбовця. Тут порушуються всі права людини: їх незаконно затримують, вибивають свідчення, утримують в нелюдських умовах без належного харчування, без надання медичної допомоги. Для перевірки умов тримання і надання медичної допомоги неодноразово надсилалися відповідні звернення до представників Міжнародного Червоного Хреста в Україні та Моніторингової Місії ООН та ОБСЄ.

Окрім того, свого переведення очікують ще 450 засуджених осіб на тимчасово окупованій території, в тому числі 71 особа, яка засуджена до довічного позбавлення волі. Ми проводимо перемовини з так званими уповноваженими Донецької та Луганської областей і намагаємося, і думаємо, що в травні-червні цей процес, який зараз заблокований, буде розблокований. І ми в очікуванні на переведення наших громадян на територію України, яка контролюється урядом.

Права дитини. В 20-му році надійшло 1 тисяча 677 повідомлень про порушення прав дітей, це на 67 відсотків більше ніж порівняно з 2019 роком. Повідомлення стосувалося порушення права дитини на піклування, турботу батьків, права на освіту, права на виховання в сім'ї, права на утримання з боку батьків, права на житло. Порушення виявлялися і через моніторинг ЗМІ.

Навесні 20-го року в ЗМІ було видано повідомлення, що понад 42 тисячі дітей через карантинні обмеження залишили інтернатні заклади, оскільки такі заклади зачинилися на карантин. Більшість таких дітей були з

сімей, які перебували в складних життєвих обставинах, тому повинні перебувати під постійним контролем служб у справах дітей. Проте в умовах децентралізації влади не сформовані та не укомплектовані служби у справах дітей, і на початок 20-го року з 834 територіальних громад служби налічувалися тільки в 207. Це призвело до того, що діти залишилися без належного захисту та підтримки.

За результатами мого звернення до Мінсоцполітики службами у справах дітей та соціальними службами було проведено інспектування практично 170 тисяч сімей, 847 дітей було відібрано від батьків через загрозу життю і здоров'ю, виявлено 1 тисяча 593 дитини, які залишились без батьківського піклування в період карантину і було повернуто до інтернатних закладів.

16 відсотків повідомлень стосувалося порушення права дітей на освіту. Через запровадження дистанційного навчання в умовах карантину було порушено право дітей на освіту через неготовність системи освіти для якісного функціонування на віддаленому доступі. Відсутність можливостей для дистанційного навчання в родинях, які перебувають в складних життєвих обставинах, труднощі з одночасним доступом до навчання в родинях, які мають декілька дітей шкільного віку, низька якість Інтернету, Інтернет-зв'язку або повна його відсутність в окремих районах.

За результатами моїх звернень до Прем'єр-міністра і до МОН Постановою уряду 9 грудня 20-го року затверджено порядок забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими освітніми проблемами. І урядом було спрямовано кошти зі Стабілізаційного фонду протидії COVID-19 на забезпечення учнів та вчителів, шкіл засобами захисту.

Під час безвиїзних перевірок 13 СІЗО встановлено порушення прав неповнолітніх на документування паспортом громадянина України. І це є перешкодою для отримання повної загальної середньої освіти, а також унеможлиблює вступ до закладів професійної і вищої освіти. Зараз нами

розроблено відповідні зміни до Закону України "Про попереднє ув'язнення" і скеровано до Комітету Верховної Ради України з правоохоронної діяльності для внесення на розгляд Ради.

Системними порушеннями прав дітей на виховання в сім'ї є перевищення строків перебування у закладах інституційного догляду. Так стосовно майже 70 відсотків дітей, це 674 дитини, судами недотримано вимог щодо строків розгляду справ, передбачених статтею 210 ЦПК України. Нами було скеровано звернення до Мінсоцполітики, до Мін'юсту, Верховного Суду, голів ОДА щодо усунення цього порушення. Кількість дітей, які зараз перебувають в закладах інституційного догляду зменшена до 183.

Виявлено порушення прав орфаних дітей на медичну допомогу та лікування через недостатність средств на фінансування. Через всі прийняті заходи в державному бюджеті і, дякуючи народним депутатам, прийнято, передбачено кошти на суму 10,3 мільйони гривень, але це тільки 60 відсотків від потреби.

Економічні, соціальні, культурні права. Це п'ята частина всіх повідомлень стосувалася цих, і це на 30 відсотків більше, ніж в 19-му році. Щодо економічних прав надійшло 3 тисячі 579 повідомлень. Через повідомлення громадян та моніторинг 216 ОТГ встановлено системне порушення права на землю. Повільні темпи реєстрації земельних ділянок, відмови державних реєстраторів у реєстрації прав на земельні ділянки, вимоги місцевих рад для отримання права на землю надавати документи, які не передбачені законодавством.

За результатом виконання наданих нами рекомендацій органами місцевого самоврядування вжито заходи для поновлення порушених прав громадян. В умовах пандемії реалізація права на підприємницьку діяльність опинилося під загрозою. Підприємці зверталися до мене стосовно правомірності карантинних обмежень, застосування штрафних санкцій. Це є наслідком швидкої зміни карантинних правил без належного роз'яснення їхніх положень суспільству. Нами були дані відповідні роз'яснення

підприємствам. У співпраці з Данським інститутом з прав людини, з Міжнародною лабораторією бізнесу і прав людини Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого нами було здійснено дослідження "Бізнес і права людини в часи COVID-19". Результати дослідження були представлені нами на ІХ щорічному Форумі ООН з питань бізнесу та прав людини.

За моєю ініціативою до Національної стратегії з прав людини вперше включено окремий розділ про забезпечення прав людини в процесі ведення господарської діяльності.

Моніторинг 24 ОДА щодо реалізації прав людини на одержання екологічної інформації, виявив порушення цього права в 11 ОДА. За результатами мого звернення до Міндовкілля в ОДА було розміщено відповідну інформацію.

Соціальні права – це 14,7 відсотка від всіх повідомлень. В умовах пандемії системного характеру набули порушення прав ненадання медичної допомоги громадянам, додержанням права на охорону праці медичних працівників. Нами було проведено моніторинг додержання права людини на охорону здоров'я в умовах пандемії, зокрема щодо надання необхідних медичних послуг усім, хто потребував і додержання прав медичних працівників, стану забезпечення фінансування. Результати засвідчили системне порушення цього права. Закриття медичних закладів і функціонування тих, що залишились на рівні районів або областей, значно ускладнили доступ до медичної допомоги. Інколи люди змушені долати відстані понад 50 кілометрів, щоб дістатися до медичного закладу. За даними Держкомстату в 617 тисяч осіб, які померли протягом 20-го року, 285 тисяч померли через ішемічну хворобу серця. Тобто це, можна говорити, просто не була надана вчасно медична допомога. Скорочення медичних закладів пов'язано з недостатністю фінансування. При цьому зі спеціально створеного бюджетного фонду на сферу медицини в 20-му році було виділено лише близько 28 відсотків.

З метою захисту прав громадян у сфері охорони здоров'я мною подано конституційне подання до Конституційного Суду України про визнання неконституційними окремих положень деяких законів України, розпочався судовий розгляд. Моніторинг засвідчив порушення прав громадян на пільги під час карантину через призупинення або обмеження пільгового проїзду громадян в громадському транспорті. Це було в десяти містах. Після мого втручання таке право було поновлено.

Продовжується порушення права на оплату праці. Заборгованість по заробітних платах зростає до 3 мільярдів 130 мільйонів гривень. Нарешті, через велику проведену роботу, все ж таки урядом прийнято рішення і створено міжвідомчу робочу групу 28 жовтня 20-го року і 17 грудня було перше засідання. Така комісія з вирішення питань заборгованості не збиралася майже три роки. Близько 77 пенсіонерів перебувають нижче межі монетарної бідності через невідповідність прожиткового мінімуму, встановленого законом, фактичному його розміру. Моя рекомендація в щорічній доповіді 19-го року щодо встановлення прожиткового мінімуму у розмірі не нижче фактичного невиконана. І в Законі "Про Державний бюджет на 2021 рік" розмір прожиткового мінімуму удвічі менший ніж фактичний в цінах січня 21-го року.

Права цивільних осіб, які постраждали від збройного конфлікту. 7,8 відсотка повідомлень про порушення стосувались прав ВПО, це в чотири рази більше ніж в 19-му році. Через збройну агресію Російською Федерацією порушується право на життя і безпеку мешканців району. Кількість жертв серед цивільного населення внаслідок цих обстрілів в 2020 році складає 128 осіб серед них 23 особи загинули.

Через пандемію COVID в період березень-грудень 20-го року в 27 разів зменшилась кількість перетинів КПВВ мешканцями окупованих територій. Ця проблема виникла практично в березні 20-го року. До мене надійшло 1 тисяча 700 повідомлень від людей, які не змогли реалізувати своє право

пересування. Через мої звернення до командуючого ООС громадяни змогли скористатися своїм правом на свободу пересування.

Порушуються права на отримання пенсійних виплат ВПО та цивільного населення, яке залишилося проживати в АТО. Зокрема, не виконуються судові рішення про повернення Пенсійним фондом поновлених виплат, борги складають практично 11 мільярдів гривень. Порушуються права наших громадян, які проживають на тимчасово окупованих територіях, на встановлення фактів народження або смерті. Ускладнена процедура штовхає наших громадян отримувати паспорти Російської Федерації та реєструвати такі акти окупаційною владою.

У 20-му році до мене надійшло 1 тисяча 272 повідомлення про порушення прав військовослужбовців, це на 30 відсотків більше ніж в 19-му році. Через збройну агресію Російської Федерації продовжуються порушення права на життя військових в зоні проведення ООС. У 20-му році бойові втрати ЗСУ в зоні ООС становили 49 вбитих, 338 поранених. Ще станом на квітень 21-го року загинуло 26 осіб.

З повідомлень громадян та за результатами 109 моніторингових візитів і безвізних перевірок встановлено такі порушення прав військовослужбовців, поліцейських та членів їх сімей. Як невіплата або порушення строків виплати грошового та інших видів забезпечення. Вони були відновлені після того, як були вжиті заходи. Невіплата або порушення строків виплати грошового забезпечення сім'ям загиблих військовослужбовців через моє звернення Міністерство оборони зазначені кошти перерахувало. Порушення прав на належне офіційне забезпечення, в тому числі невиконання рішень. Тобто ще в 19-му році були надані рекомендації щодо законодавчого врегулювання перерахунку пенсій військовослужбовцям. Зараз законопроект 2141 прийнято в першому читанні, і це ми вітаємо.

Результати 29 моніторингових візитів щодо додержання прав військових на медичну допомогу. Ми встановили порушення цього права

через незабезпечення військових частин засобами індивідуального захисту, діагностики, медикаментами та обладнанням. За результатами вжитих нами заходів порушення прав було усунене, відповідні засоби придбані.

Що стосується права людини не бути підданою катуванню, жорсткому, нелюдському та такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. 7,8 відсотка повідомлень стосувалися порушення прав осіб в місцях несвободи, це майже вдвічі більше, ніж в 19-му році. 75 відсотків від цих звернень про порушення таких прав стосувалися установ ДКВС. Майже в чотири рази збільшилась кількість повідомлень про факти катувань в місцях несвободи.

В умовах пандемії ми посилили діяльність реалізації національного превентивного механізму, ми збільшили кількість моніторингових візитів, в тому числі ми провели 815, в тому числі 677 були спеціальними із запобігання пандемії. Ми увійшли в п'ятірку країн Європи, які проводили регулярні візити до міст несвободи. І результати всіх візитів були відображені в спеціальній доповіді, яка була представлена на розгляд комітету.

Під час моніторингових візитів було зафіксовано факти катувань, отримання тілесних ушкоджень, тривалу ізоляцію в непристосованих приміщеннях, ненадання належної медичної допомоги в установах ДКВС, органах поліції, психіатричних закладах, приватних пансіонатах для літніх людей.

За моїми зверненнями правоохоронними органами розпочато досудове розслідування у 24 кримінальних провадженнях. Низка фактів катувань була предметом розгляду на засіданнях вашого комітету.

У 90 відсотках усіх типів місць несвободи зафіксовано порушення права на достатній життєвий рівень та гідні умови тримання: перенаповнені камери в СІЗО, відсутність місця для сну, води, освітлення, недодержання санітарних норм, аналогічна ситуація у виправних колоніях. При цьому Мін'юстом запроваджено пілотних проект з надання платних камер у СІЗО,

які відповідають усім стандартам. Вони часто, ці камери залишаються пустими в очікуванні VIP-клієнтів.

(Не чути) ...через перенаселення камер всупереч нормам законодавства, європейським стандартам та здоровому глузду. Функціонування таких камер, коли умови тримання осіб з установи ДКВС порівнюється до катування, підтвердженням цього є низка рішень ЄСПЛ, є грубим порушенням прав ув'язнених. У зв'язку з цим мною оскаржено цей наказ Мін'юсту до суду і 1 квітня цього року відбулося перше установче засідання.

І я хочу вже наприкінці своєї доповіді сказати про те, що розділ IX, який відображає виконання рекомендацій, можу підсумувати, що з 245 рекомендацій, які були надані в Щорічній доповіді за 19-й рік, виконано – 14 відсотків, виконується – 23, частково виконано – 17, 46 – взагалі не виконано. Тому в нас є над чим працювати. І детально ви можете ознайомитися в IX розділі.

Треба сказати, що наша щорічна доповідь надіслана всім органам державної влади, які згадуються, всім центральним органам, всім місцевим органам і ОДА, які згадуються. І в тому числі наша щорічна доповідь зараз перекладена на англійську мову, буде надрукована і надіслана всім моніторинговим місіям, які представлені, дипломатичним місіям, всім, які опікується питаннями прав людини в світі.

І я дуже вдячна ПРООН за те, що ми не витратили жодної державної копійки на макетування і на друк нашої щорічної доповіді.

Дякую вам за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Людмила Леонтіївна, за ґрунтовне представлення щорічної доповіді.

Шановні колеги-члени нашого комітету, я впевнений, що є запитання, тому, будь ласка, ті, хто бажають задати запитання, піднімайте руку і я буду надавати слово по мірі можливості.

Да, Максим Миколайович Ткаченко, будь ласка.

ТКАЧЕНКО М.М. Доброго дня, ще раз! Дякуємо, Людмила Леонтіївна, за доповідь. Я її прочитав, доповідь, і зараз вас послухали. Питання таке. Чи дійсно є потреба збільшення строків притягнення до адміністративної відповідальності за порушення права на доступ до інформації? Оскільки ця каральна функція, вона не зовсім функція Уповноваженого.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максим Миколайович.

Будь ласка, Людмила Леонтіївна.

ДЕНІСОВА Л.Л. Дякую за запитання. Безумовно, складання адмінпротоколів на сьогоднішній день передбачено у повноваженнях секретаріату Уповноваженої.

Що стосується каральної функції, це рішення – карати чи не карати, приймає суд. Якщо все ж таки для реалізації наших повноважень, то на сьогоднішній день передбачено тільки 24 години для того, щоб нам встигнути скласти такий протокол після того, як ми з'ясуємо винну особу в порушенні прав людини. І тому це такі терміни стислі, вони приводять в тому числі до відсутності покарання винної особи, і в тому числі в превенції в подальшому непорушення такими особами і прав людини.

Тому ми вважаємо, що якщо зараз є така функція, то треба збільшити терміни застосування такої функції, а якщо буде прийнято інше рішення і нас буде позбавлено такої функції, то безумовно, тоді не потребує і збільшення термінів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Людмила Леонтіївна.

Наступне запитання, пані Неллі Яковлева, будь ласка.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Ще раз, доброго дня. Дуже дякую, Людмила Леонтіївна, за вашу змістовну і комплексну доповідь. Ми сьогодні розглядали перше питання якраз щодо постанови про практику політично вмотивованих переслідувань, і в контексті цьому є конституційне право – право за справедливий суд. Тож власне які ваші плани і перспективи у цій сфері діяльності?

Дякую.

ДЕНІСОВА Л.Л. Ви знаєте – дякую за запитання – що ми отримуємо про порушення. Право на справедливий строк – це, перше, розумні строки порушуються. І тому ми надали в нашій щорічній доповіді такі рекомендації до Державної судової адміністрації, щоб вони все ж таки по можливості враховували, що зараз в умовах пандемії порушуються розумні строки, через відео-конференцію робити ці судові засідання. А друге – ми надали рекомендації Раді правосуддя, щоб вони все ж таки зменшили навантаження на суддів і розподілили ці справи. І так відбулося. На виконання, яке ми давали ще на протязі цього року, було виконано.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Дякую, шановний голову.

Шановна Людмила Леонтіївна, ви зверталися до Державної судової адміністрації України щодо необхідності проведення перевірки розподілу та використання коштів для забезпечення належного зв'язку між судом та громадянами.

Скажіть, будь ласка, чи була зроблена перевірка, чи отримали ви відповідь? Якщо так, то яку?

ДЕНІСОВА Л.Л. Дякую за запитання. Так, дійсно ми зверталися. Я пам'ятаю, що ... *(Не чути)* ... фінансування Державної судової адміністрації, пам'ятаю, в червні це питання було розглянуто і на комітеті. Я дуже вдячна за те, що привернули на це увагу. В листопаді ми ще раз за підсумками в тому числі розгляду цього питання на комітеті зверталися до ДСА, але, на жаль, вони нам не відповіли. І відповіли... Да, ми, ну, тобто нагадували про це. Вони зараз тільки відповіли вже в лютому цього року, знову поскаржилися на те, що грошей нема, дуже мало. І зараз я знаю, що розглядається у Верховній Раді в комітетах питання щодо збільшення їм видатків на їх існування. От сьогодні стан такий питань.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Дякую.

Дякую, Людмила Леонтіївна, за вашу змістовну таку доповідь. Ви прекрасно знаєте, що я не являюсь адвокатом системи ДКВС, далеко не являюсь. Але те питання, що ви підіймаєте, що стосується платних камер. Не знаю, можливо, у вас не така інформація є, але ту, яку я отримував, і те, що я бачив на власні очі, всі ті платні камери, які зроблені, вони реально всі заповнені, вони не є пустими, це факт. І те, що кошти... Мене запевнили в Мін'юсті, що ті кошти, які вони отримують за платні камери, вони використовують виключно на ремонти тих камер безкоштовних, в яких всі сидять ув'язнені. Це перше.

І друге. Я почув від вас те, що, я піднімав питання на комітеті, що стосується передачі осіб з окупованої території. Дякую, ви це в доповіді зазначили. Надіюся, що в цьому напрямі в нас буде позитив. Так що я вам дякую за доповідь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Костянтине Івановичу.

ДЕНІСОВА Л.Л. Треба сказати просто про те, що якщо, наприклад, зробити візит, і я пропоную його зробити в тому числі вам, будь-якому народному депутату до Київського слідчого ізолятора, то, безумовно, якщо ми бачимо ці VIP-камери, це так, добре. А якщо зайти в Строгановку, у це відділення, коли там на 20 місць 40 осіб, це трошки виглядає дивно. Якщо там є цілий корпус неповнолітніх, в якому застосовані такі кращі умови для інших, і це дискримінація по майновому признаку, а всі інші сплять по черзі. Тому тут я тільки підтримую те, що покращуються умови, але потрібно все ж таки ці умови покращувати для ув'язнених всіх і бути для всіх чемними.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Іванович, будь ласка.

КАСАЙ К І. Абсолютно з вами згоден, готовий підписатися під кожним словом. І, дійсно, це в такому контексті, як зараз виглядає, – це неправильне. Але я забув вам задати таке питання.

Питання слідує. А як ви, Людмила Леонтіївно, відноситеся до того, що Мін'юст тотально розпродує тюрми зараз. Так, як і ви зазначали, що не вистачає місць, це, дійсно, це факт те, що є камери переповнені, де по 40 осіб утримують.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Людмила Леонтіївна.

ДЕНІСОВА Л.Л. У нас є законсервовані заклади ДКВС – 27. Да. Зараз мені підказують мої працівники. Тобто 27 законсервованих. Там є охорона, але там немає в'язнів. Тобто можна вирішити питання, в тому числі враховуючи ці вільні місця.

Або от що стосується питання продажу. Ну, я думаю, що, наприклад, якщо ця в'язниця знаходиться в місті Одеса і в центрі городу, але можна цю будівлю продати, перерозподілити цих в'язнів в іншу колонію, то чому ні. Якщо ці кошти будуть, безумовно, витрачені тільки на покращення умов утримання ув'язнених.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов, бачив руку. Не бачу Олексія.

Шановні колеги, є ще...

Да, будь ласка, Тарас Петрович Тарасенко.

ТАРАСЕНКО Т.П. Доброго дня ще раз. Я хотів подякувати, по-перше, за масштабну роботу, яка була проведена щодо підготовки доповіді.

Але все-таки є такі питання, які пов'язані більш з функціоналом і підготовкою самого тексту доповіді. Це питання більше не до вашої роботи, а більш до самого тексту доповіді.

Зокрема, хотілось би з'ясувати, чому в доповіді зазначено, що згідно КПК ухвали слідчого судді повинні надсилатись сторонам. Хоча у нас, ну, хто займається кримінально-процесуальним законом, відомо, що ухвали слідчого судді по кримінально-процесуальному законодавству не передбачено направляти сторонам. А ви в своїй доповіді, на жаль, рекомендуєте внести такі зміни, оскільки це обшуки, негласні слідчі дії. Тобто сама суть ухвали слідчого судді в більшості випадків не передбачає надсилання їх сторонам. Це хотів би також, щоб ви звернули на це увагу.

ДЕНІСОВА Л.Л. Можна відповісти?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка.

ДЕНІСОВА Л.Л. Наскільки я пам'ятаю, ну дуже велика доповідь, я можу..., але що ми намагалися вирішити. У нас багато було звернень від тих учасників судового процесу, які не змогли бути присутніми. І тому якраз на вирішення цих питань, які судові рішення приймаються, для того, щоб потім людина могла і оскаржити таке, ми намагалися вирішити це питання в умовах COVID. І там чітко, наскільки я пам'ятаю, це ми виписували якраз про проблему вирішення, коли у нас людина не змогла бути присутньою, вона не знає про судові рішення і щоб все ж таки таке судові рішення було надіслано. От тільки ми про це. Якщо отак, то я ще раз передивлюся. Дякую вам, що нагадали.

ТАРАСЕНКО Т.П. Також ще є питання щодо освіти дітей. Мене трішки збентежило, що в доповіді також викладено: ви робите висновок, що дистанційне навчання для дітей молодшого шкільного віку є неефективне. Але ви базуєте свій висновок, так як у доповіді записано, що такий висновок зроблено на підставі моніторингу ЗМІ.

Чи це є достатнім підґрунтям для висловлення такої позиції? Тому що насправді моніторинг ЗМІ – не зовсім, на мою думку, є таким виключним положенням, яке ви повинні жирним шрифтом виділяти про те, що дійсно є неефективним.

ДЕНІСОВА Л.Л. Я хотіла б звернути вашу увагу на те – дякую за запитання вам, шановний Тарас Петрович – що ми зробили цей висновок, перш за все, на повідомлення громадян. У нас 16 відсотків повідомлень громадян щодо порушення прав дітей стосувалося якраз порушення права на освіту. Це 1 тисяча 677 повідомлень і це ми враховували, коли потім ми вийшли на моніторингові візити. Потім ми зробили дослідження в ЗМІ. Потім до нас телефонували практично, коли тільки запровадження дистанційки було з березня 2020 року, хвиля була повідомлень про те, що ми не можемо забезпечити нашим дітям через дистанційку право на освіту. І

тому ми зробили це на повідомленнях від наших громадян, це 1 тисяча 677, і я нагадувала про це зараз у виступі. Потім через ЗМІ і через повідомлення, які надійшли на телефонну гарячу лінію.

ТАРАСЕНКО Т.П. Дякую за відповідь.

Проте, якщо читати... Чому я звертаю увагу щодо підготовки доповіді. Тому якщо читати доповідь, то можна зробити висновок, що фактично досліджувались тільки повідомлення ЗМІ.

Також я ще хотів би звернутись з приводу того, що ви рекомендуєте Міністерству юстиції посилити контроль за діяльністю державних виконавців при накладенні арешту на банківські рахунки боржників з метою недопущення блокування тих рахунків, на які громадяни отримують соціальні виплати. Тут не зовсім зрозуміло, що ви маєте..., рекомендація не зовсім чітка. Посилити –яким чином пропозиції щодо посилення контролю? Тому що державні виконавці, зараз їх дуже багато, і проблем дійсно багато в цій сфері, проте посилений контроль не завжди спрацьовує.

ДЕНІСОВА Л.Л. Дякую за запитання.

Я хотіла би звернути вашу увагу, що у нас є такий вже цікавий позитивний досвід, коли через наше звернення, коли порушують права наших громадян, а саме – виконавці, звернення до міністра юстиції, то права поновлювали і державні виконавці працювали так як треба. І тому згідно з положенням про Мін'юст контролююча функція за діяльністю державних виконавців належить до них, і тому ми просимо посилити цей контроль за державними виконавцями. Тому ми думаємо, що якщо буде посилений контроль, вони будуть робити вчасно перевірки їх діяльності, то і порушень прав людей буде зменшено.

ТАРАСЕНКО Т.П. Іще одне питання буде – щодо діяльності все-таки судової гілки влади за період саме постковіду. У вашій доповіді ви

посилаєтесь на інформацію по TrueConf, яка нібито не забезпечила захист персональних даних, проте не згадуєте про систему EasyCon, до якої я звертався. Насправді там були порушення, що у сфері захисту персональних даних не було висвітлено проблем, хто обробляє дані персональні дані, у кого вони зберігаються. Хоча ця інформація є обов'язковою для повідомлення.

Щодо цих таких от позицій, будь ласка, яким чином на даний час, ви можете прокоментувати, забезпечується захист персональних даних у судовій системі влади за допомогою електронних сервісів?

ДЕНІСОВА Л.Л. Розумієте, те, що стосується вашого звернення, ми вам остаточно відповідали, там все роз'яснили, як ми працюємо в цьому питанні. Це я перевіряла особисто і точно знаю, що вона є.

Що ми працюємо з ДСУ, безумовно, в тому числі проводимо просвітницькі заходи з ними для того, щоб вони більш обізнані були, як потрібно працювати. І у нас зараз питання вирішено по суті, і ДСУ припинило отримувати згоду на обробку персональних даних. І це просто позитивне таке рішення після того, як ми їх перевіряли, надавали такі рекомендації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Тарас Петрович. Дуже вам дякую.

Я бачив руку Олексія Олександровича Кузнєцова. Будь ласка.

КУЗНЄЦОВ О.О. Дякую за доповідь, Людмила Леонтіївна.

У мене є питання. Проблема з доступом громадян до правосуддя дуже масштабна та гостра в Україні. Проте немає жодних рекомендацій до Державної судової адміністрації та Вищої ради правосуддя. Які причини ненадання рекомендацій?

ДЕНІСОВА Л.Л. Ви знаєте, я вже теж наголошувала зараз у своєму виступі (дякую вам за запитання), що все ж таки це питання лежить в площині законодавчого врегулювання. Тому що саме Державна судова адміністрація, вона вже потім виконує і забезпечує роботу судів. Тому потрібно спочатку поновити роботи ВККСУ, яка відбирає саме суддів. А це тільки на вашу волю, на ваш розсуд. Я знаю, що такий законопроект зараз є, тому потрібно його прийняти.

Дякую вам за запитання. І дякую... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, народний депутат Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Пані Людмילו, наші співвітчизники з Криму...*(Не чути)* Перше. В якому стані... *(Не чути)* политзаключенними? Чи ведуться якісь перемовини на цю тему чи зупинені?

ДЕНІСОВА Л.Л. Перемовини повернення з Російської Федерації, з Криму?

ДЖЕМІЛЄВ М. Обміну политзаклученними.

ДЕНІСОВА Л.Л. А, обміну?

Ну на сьогоднішній день, наскільки мені відомо, на всіх можливих площадках це питання обговорюється. Мною теж це обговорюється, тільки в рамках тиску на Російську Федерацію, щоб вона повернула наших громадян України, через спілкування і з ОБСЄ, і з Головою ОБСЄ діючий зараз, і через Моніторингову місію. Але інших перемовин не проводиться.

У мене були практично вже домовленості відвідати наших громадян України, кримських татар, які знаходяться в місцях несвободи... *(Не чути)* Але COVID вніс свої корективи. Тобто я знаю, що вже практично готувалася

така зустріч. Рішення були прийняті до моєї поїздки і відвідування наших 16 громадян, але все зупинилося через COVID. І тому тут дуже ускладнюються зараз оцією пандемією будь-які відносини, будь-які поїздки і будь-які перемовини.

ДЖЕМІЛЄВ М. Дякую.

ДЕНІСОВА Л.Л. Але ми пам'ятаємо кожного, нікого не забудемо, повернемо всіх.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тарас Петрович Тарасенко.

ТАРАСЕНКО Т.П. Ще є одне питання. Чи приймає зараз Офіс Уповноваженого з прав людини роботу з приводу дослідження, як виконується національна стратегія реформування системи інституційного догляду за вихованням дітей? Оскільки у нас створена навіть ТСК з цього приводу. І в Івано-Франківській області була конфліктна ситуація, коли з двох дитячих будинків хотіли залишити, ну, на жаль, в умовах децентралізації, гірший, а кращий хотіли закрити. Якимось чином Офіс Уповноваженого контролює цю ситуацію, спостерігає? І чи звертається щодо усунення порушення прав.

ДЕНІСОВА Л.Л. Безумовно. Як тільки нам або приходить повідомлення, або ми дізнаємося через ЗМІ, це теж наш, ну, джерело інформації, ми, безумовно, реагуємо. Ми на контакті працюємо з усіма міністерствами, які долучені до цього питання. Безпосередньо – з Міністерством соціальної політики. Вони і приходять, і ми проводимо тут зустрічі, приходить міністр особисто і ми... *(Не чути)* ...так реагують на

звернення уповноваженого. І тому тут будь-які дії ми проводимо і співпрацюємо в цьому питанні з Кабінетом Міністрів України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Людмила Леонтіївна.

Шановні колеги народні депутати України, чи є ще у когось запитання? Якщо запитань немає, шановні колеги, хто хотів би висловитись по проекту Постанови про Щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини в Україні за 2020 рік?

Якщо бажаючих висловитись немає, шановні колеги, буду ставити на голосування наступну пропозицію.

Перш. Рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України заслуховування Щорічної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Денісової Людмили Леонтіївни про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні за 2020 рік.

Друге. Внести на розгляд Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України про Щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини в Україні за 2020 рік та рекомендувати Верховній Раді України прийняти її в цілому.

І третє. Доповідачем з даного питання на пленарному засіданні визначити голову Комітету з питань прав людини і повна назва нашого комітету.

Шановні колеги, чи будуть пропозиції, доповнення до проекту рішення нашого комітету?

Якщо не буде, шановні колеги, ставлю на голосування дану пропозицію. Прошу проголосувати.

Бойко Юрій Анатолійович. Немає Юрія Анатолійовича.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Любимович Копиленко. Немає.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я голосую – за, шановні колеги.

Сергій Володимирович Мандзій.

Віктор Володимирович Медведчук.

МЕДВЕДЧУК В.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Владиславович Новинський. Немає.

Тарас Петрович Тарасенко.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Миколайович Ткаченко.

Рустем Енверович Умеров.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

Пані Неллі Яковлєва. Пані Неллі, проголосуйте, будь ласка. Пані Неллі, проголосуйте, будь ласка. Пані Неллі ми бачили, але не чули.

Шановні колеги, у нас недостатньо голосів, у нас просто роз'їхались народні депутати, на жаль. Не дочекались. Але в мене є... Зараз я не закриваю засідання і це питання ми спробуємо ще...

Я попрошу, Тарас Петрович, наберіть, будь ласка, пані Неллі. Ми бачимо...

ТАРАСЕНКО Т.П. Я якраз дзвоню.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І наберіть, будь ласка, Олександра Любимовича Копиленка.

ТАРАСЕНКО Т.П. Неллі, ти нас чуєш? Неллі Яковлєва?

ЯКОВЛЄВА Н.І. Да, я вас чую. Вибачте, будь ласка, бо трохи...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Неллі, проголосуйте, будь ласка за проект.

ЯКОВЛЄВА Н.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже вам дякую.

Але нам потрібно... Я вас дуже попрошу, я зараз зв'язуюся, нам не вистачає голосу, одного нашого колегу, який би проголосував. У нас на засіданні були присутні: Максим Миколайович Ткаченко, Олександр Любимович Копиленко і Мандзій Сергій Володимирович. Щоб проголосували за нашу постанову.

КАСАЙ К.І. Я набираю Ткаченка.

ТАРАСЕНКО Т.П. А я – Мандзія.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді, напевно, мені потрібно набрати Копиленка.

Шановні колеги, зараз якась технічна проблема, підключиться Копиленко Олександр Любимович і народний депутат Рустем Енверович Умеров.

ТАРАСЕНКО Т.П.. Зараз Мандзій підключиться також.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Супер.

КАСАЙ К.І. Ткаченко не відповідає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нам достатньо буде когось з наших колег.

Я розумію, практично 3 години засідання нашого комітету, але дуже важливе питання щодо дотримання прав людини в Україні. За цілий рік...

Ми поки чекаємо наших колег, я від себе хотів би додати, що я неодноразово підкреслював, напевно, єдиний орган, єдиний керівник, який в будь-якому випадку завжди присутній на засіданні нашого комітету, – це Людмила Леонтіївна. Жодного разу всі питання, які ми піднімали на засіданні нашого комітету, а вони стосувалися за цей рік всього спектру питань, як і внутрішньо переміщених осіб, і осіб, які проживають на лінії зіткнення, і люди, які тримаються в місцях не свободи, і щодо медичних проблем, щодо проблем перетину лінії зіткнення, жодного нашого запиту не було залишено без відповіді. Ми завжди отримували не просто якусь відповідь, а таку фахову реакцію, коли цей орган, який і направлений на те, щоб реагувати по захисту прав людини і особисто Людмила Леонтіївна завжди реагує, і виїжджає на лінію зіткнення в будь-яку область.

Тому, безумовно, всім брати приклад керівникам установ, хто займається, в першу чергу, а ми напевно всі займаємося захистом прав

людини в тій чи іншій сфері, в той чи інший спосіб. Тому, безумовно, більше фахових таких людей.

І я від себе скажу, що дякую за фахову підготовлену щорічну доповідь. Я особисто її проаналізував сам. Не скажу, що в мене не було запитань, але скоріше вони стосувалися технічного характеру, тому наскільки фахово було підготовлено. Я єдине, що буду просити і наполягати, щоб обов'язково в цьому році вона була заслухана в сесійній залі, щоб у нас вкотре прорвалася ця, на мій погляд, не зовсім правильна тенденція, коли ми, знаєте, так технічно виконали свою роботу, на комітеті заслухали щорічну доповідь. А дуже правильно було б заслухати в сесійній залі, а ще краще потім проаналізувати, яким чином центральні органи виконавчої влади втілювали в життя рекомендації практичні, які надходять від Офісу Уповноваженого, від Уповноваженого Верховної Ради України. Це дуже правильна робота і це потрібно робити.

Я бачу, у нас приєднався Рустем Умеров. Пане Рустеме, ви нас чуєте? Проголосуйте, будь ласка.

УМЕРОВ Р.Е. Да, я чую, чую. За виступ у Верховній Раді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Рустеме.

Отже, у нас 9 народних депутатів, мінімальна кількість, необхідна для прийняття рішення, у нас є.

Я дякую всім присутнім по сьомому питанню порядку денного. Шановні колеги, переходимо до питання "Різного".

Хочу всім повідомити, що наступне засідання нашого комітету... Ми будемо дивитися яка буде ситуація в Києві з пандемією COVID, чи будемо знову ми збирати позачергове засідання, чи будемо виходити з пропозицією зміни календарного плану. Але, безумовно, в нас наступний сесійний тиждень, то попередньо, знову ж таки, попередньо засідання нашого комітету буде стояти. Але з урахуванням того, що ми на протязі двох тижнів провели 3

засідання нашого комітету, якщо у нас буде не багато питань (одне, два, три), ми проводити засідання не будемо, будемо збирати більше питань.

Ще хотів би, користуючись нагодою в питанні "Різне", що у нас сьогодні присутня все засідання Олена Богдан голова Державної служби з етнополітики та свободи совісті. Пані Олена, я побачив в засобах масової інформації, що ви 24 лютого 21-го року провели публічний звіт своєї діяльності. Тому було б дуже слушно, щоб ви на нашому комітеті теж відзвітували. І на майбутнє, як народні депутати, які профільно працюють в галузі міжнаціональних відносин, прав національних меншин, надсилайте, будь ласка, запрошення щодо публічних звітів і до народних депутатів. Ми б залюбки приєдналися і послухали. А так я думаю, що ми запропонуємо вам відзвітувати у нас на засіданні нашого комітету.

Я бачу ще приєднався Сергій Володимирович Мандзій. Ми вже проголосували, але якщо є бажання, за попередню Постанову Верховної Ради України щодо щорічної доповіді, Сергій Володимирович, можете проголосувати.

МАНДЗІЙ С.В. Так. Я голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Володимировичу. Дякую за те, що приєдналися.

Будь ласка, Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Шановний пане головуєчий, також з нами третє засідання вже присутній Скок Віктор Сергійович, це адвокат, співзасновник громадянської організації "Інститут розвитку суспільства через право" щодо звіту діяльності нашого профільного міністерства. І прошу надати слово йому на виступ до 2 хвилин.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо до 2 хвилин, я точно не буду заперечувати. Єдине що, пане Вікторе, 2 хвилини я вам зараз надам, і хочу всім повідомити народним депутатам, які не були присутні під час засідання попереднього нашого комітету. Окремо ми збиралися по діяльності профільного Міністерства з питань реінтеграції. Надійшли письмові запитання від наших народних депутатів. Як я і обіцяв, секретаріат їх підготував, і сьогодні до кінця дня я їх підпишу.

Знову ж таки я повідомляю, що письмових запитань надійшло не дуже багато, їх всього, здається, сім запитань. І потім після отримання письмової відповіді від міністра Олексія Юрійовича Резнікова ми знову зробимо засідання. Я не думаю, що це буде вже окреме засідання, але в рамках засідання нашого комітету ми проаналізуємо запитання, які ми надсилали, і відповіді, які нам надійшли.

Єдине, перед тим, як я надам 2 хвилини пану Віктору, пані Олена Богдан хотіла щось прокоментувати. Будь ласка, пані Олено, вам слово.

БОГДАН О.В. Дякую, пане голово.

Звісно, буду рада виступити і на комітеті, можемо узгодити дату.

Хотіла зауважити, що повне відео цього публічного звіту, воно доступне онлайн на сайті "Укрінформ", як і сам звіт. І публічні звітування, вони, власне, дуже чітко регламентовані чинним законодавством, тобто є процедура звітування голів ЦОВВ. Тому про всяк випадок хотіла зауважити, що хто бажає побачити той звіт, то він повністю доступний.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Олена, звіт перед народними депутатами, напевно що буде відрізнитись від публічного звіту, бо у народних депутатів, я думаю, що обов'язково є запитання, які ми завжди задаємо керівникам центральних органів виконавчої влади. Тому я вам, як голова комітету, направляю запрошення з датою нашого наступного засідання. Скоординуйте

свій план, щоб ви були присутні і відзвітували перед нами як перед народними депутатами. Дякую.

Отже, пан Віктор, вам дві хвилини. Будь ласка, слово.

СКОК В.С. Всім доброго дня. Дякую, Дмитро Валерійович, за надану можливість виступити на сьогоднішньому засіданні.

Наша громадська організація двічі, наприкінці минулого року та на початку березня 2021 року, направляла звернення на адресу народних депутатів, що входять до складу профільного комітету, з проханням відреагувати на результати аудиту профільного міністерства, проведеного Рахунковою палатою влітку 2019 року з питань ефективності використання коштів з державного бюджету, виділених на заходи з реінтеграції тимчасово окупованих територій та їх населення в єдиний конституційний простір України. А також посприяти в межах, звісно, наданих законом повноважень, у перевірці даних фактів шляхом проведення аудиту повторного Рахунковою палатою та Державною аудиторською службою України.

Крім того, такі факти повинні бути розслідувані правоохоронними органами України у відповідному кримінальному провадженні.

Нагадаю, що предметом даного аудиту були в тому числі кошти, які Україна отримала в якості фінансової допомоги від Світового банку в розмірі 3,5 мільйона доларів США.

Що показав даний аудит і що засвідчено у акті? По-перше, це те, що до участі у проекті з подолання наслідків конфлікту не було допущено територіальні громади Донецької та Луганської областей, на території яких проживає 54 відсотки зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб. Натомість залучено Миколаївську область, на території якої зареєстровано менше 1 відсотка від загальної кількості внутрішньо переміщених осіб. Консультативна група Рахункової палати зазначила, що зазначене іде в розріз з операційним посібником даного проекту, а також Державною цільовою

програмою відновлення та розбудови миру у східних регіонах України, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 1071.

Проаналізувавши результати даного аудиту, наша громадська організація прийняла рішення взяти на громадський контроль ефективність використання профільним міністерством коштів під час реалізації десяти обраних субпроектів.

Результати такого громадського контролю та результати реалізації субпроектів, м'яко кажучи, шокуючі.

Приведу приклад. Реалізація субпроекту "Кожний має значення" місто Куп'янськ, Харківська область, яким передбачали створення єдиної соціально-культурної платформи хабу для розширення спектру якісних соціальних послуг, які будуть надаватися внутрішньо переміщеним особам та ветеранам АТО. Згідно інформації Куп'янського міського голови пана Геннадія Мацегори, початок роботи хабу було заплановано на III квартал 2018 року. На даний час робота в оновленому приміщенні, ремонт якого тривав майже два роки, не розпочато, завершений будівництвом об'єкт в експлуатацію не прийнятий, заплановані показники були виконані частково, цілі субпроекту не досягнуті. При цьому у своєму листі міський голова на адресу інституту зазначив, що під час проведення капітального ремонту проектно-кошторисна документація корегувалася у бік збільшення проекту на понад 500 тисяч гривень. Однак відповідні зміни у дозвільні документи не вносилися і органам Держархбудконтролю, як того передбачає закон, не реєструвалися. Крім того, підрядником не були усунуті виявлені недоліки, які зазначені у зауваженнях комісії Куп'янської міської ради у вересні 2020 року, до складу якого також входив і координатор субпроекту від внутрішньо переміщених осіб пані Марія Клоповська (це мешканка міста Донецька, яка на теперішній час мешкає у місті Куп'янську).

Що саме було зазначено у зауваженнях? Те, що не були проведені незавершені роботи по стінах, не було повністю укладено лінолеум, стеля була у тріщинах, не поштукатурені стіни, відсутність шпаклювання, роботи

проведені з порушенням Державних будівельних норм, відсутні сертифікати якості на встановлені вікна, двері, перегородки, електроприлади. Більше того, підрядником не було надано документацію, яка б свідчила про готовність об'єкта до експлуатації, та яка необхідна для прийняття його в експлуатацію органами Держархбудконтролю. Ці зауваження були направлені до профільного комітету. Однак, не зважаючи на це, без усунення зазначених недоліків, у грудні 2020 року першим заступником профільного міністра паном Замлинським було підписано остаточний акт приймання-передачі виконаних робіт і сплачено певну суму коштів за цим актом. Тобто з підрядником профільне міністерство розраховалося.

Однак, що ми маємо на сьогоднішній день? Об'єкт в експлуатацію не введений, фактично не використовується, його за законом неможливо використовувати, це заборонено законом. Товарно-матеріальні цінності, мультимедійне обладнання, комп'ютерне, меблі, які придбали майже на 3 мільйони гривень, вони фактично пролежують. Що зараз з цими товарно-матеріальними цінностями – також невідомо.

Я спілкувався особисто з координатором проекту від внутрішньо переміщених осіб пані Клоповською, вона дуже занепокоєна тим, що фактично ціль субпроекту не досягнута і витрачені кошти фактично на вітер. Тим паче, це підтвердив і міський голова Куп'янський, те, що цілі субпроекту не досягнуті.

І за іншими субпроектами, там, де проводилися капітальні ремонти приміщень, ситуація аналогічна. Наприклад, пожежна частина у Сурсько-Литовській ОТГ (це Дніпровський район Дніпропетровської області) на сьогоднішній час також не введено в експлуатацію це приміщення, яке було побудоване. Придбаний пожежний автомобіль, за інформацією Сурсько-Литовського сільського голови, знаходиться у гаражі. А чому він знаходиться у гаражі, не експлуатується – тому що відсутні правовстановчий документ на цей автомобіль, який дає змогу поставити його на облік у підрозділах

головного сервісного центру МВС України. Тобто мета цього субпроекту, другого, по Сурсько-Литовській ОТГ також не досягнута.

Місто Миколаїв, там теж відбувалися дуже такі цікаві речі: вдвічі збільшувалася проектно-кошторисна документація, капітальний ремонт міського центру для надання допомоги внутрішньо переміщеним особам та ветеранам АТО будували, вдвічі збільшувалась проектно-кошторисна вартість, відбувалось корегування. Причому експертний звіт, відповідно до першого експертного звіту вартість робіт по об'єкту становила 6,7 мільйона гривень, а вже після коригування понад 11 мільйонів гривень. І експертний звіт проектної документації після коригування виконувала не державна експертна установа, а приватна експертна установа, яка розташовується у місті Львові.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Віктор. Я надав вам 5 хвилин.

СКОК В.С. Дмитре Валерійовичу, я вибачаюся. Дмитре Валерійовичу, в нас є дуже велике прохання, у нашої громадської організації. З урахуванням тих попередніх звернень, які ми направляли на вашу адресу, на адресу інших народних депутатів, все ж таки відреагувати і ініціювати проведення аудиту ефективності використання коштів з урахуванням того, що угоду було продовжено до грудня 20-го року, і фактично зараз вже ми можемо проаналізувати ті результати, як же ці проекти були проваджені.

І також я вважаю, що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, пане Віктор! Пане Віктор, зупиніться, будь ласка.

СКОК В.С. Да, я вибачаюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, що ви кажете, надсилайте народним депутатам. Але ми можемо звернути до Рахункової палати, яка перевіряє всі державні органи щодо використання бюджетних коштів. Тому я не думаю, що тут буде проблема, якщо ми від комітету або окремими народними депутатами звернемося до Рахункової палати. Не очікуйте, що це буде зразу, бо Рахункова палата має щорічні плани, кого вони перевіряють. Вони можуть тільки поставити в планах, можливо, на наступний рік перевірку профільного міністерства – Міністерства по реінтеграції.

Наступне. Всі ваші зауваження, ми ж для того і робили окреме засідання, щоб ви звернулись до народних депутатів, а вони озвучили оці проблеми. Тому на майбутнє, знову ж таки у нас все рівно буде присутній як сам міністр, так і його заступники, і перший заступник був з нами. Там віцепрем'єр був півтори години. Ще півгодини окремо був його перший заступник, відповідав на запитання народних депутатів.

Знову ж таки от все, що ви кажете, До мене особисто, як до голови комітету, звернень не надходило. Я і запропонував такий алгоритм, що народні депутати письмово звернуться після засідання нашого комітету. Ми все оформлюємо, Звертаємося до Резнікова. І потім аналізуємо відповіді, які він до нас прислав.

Я думаю, що тут я точно можу підтвердити від всіх членів нашого комітету, все, що стосується парламентського контролю, то ми готові і будемо це робити і будемо контролювати. Тим більше профільне Міністерство з питань реінтеграції.

СКОК В.С. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, чи є ще інформація яку ви хочете оприлюднити в розділі "Різне"? Якщо немає...

Дякую, шановні колеги. Рівно три години було засідання нашого сьогоднішнього комітету. Я дякую всім, хто дочекались його закінчення. Ми показуємо...

МЕДВЕДЧУК В.В. Не дочекались, а допрацювали до закінчення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за дуже правильну ремарку, Віктор Володимирович. Дуже правильно.

Всі, хто допрацювали і показали приклад, що ми дійсно працюємо над важливими питаннями. Дякую за те, що сьогодні приймали участь всі присутні.

Всім бажаю здоров'я. І до нових зустрічей. Бережіть себе і своїх близьких. До побачення.